

Emilia BOUCHET

Sortir es aprene ?

Memòri de Master 2

Mencion : Mestièrs de l'Educacion e de la Formacion

Especialitat : Professor de las escòlas bilingüas

Opcion : Estudiant salariat en partenariat amb l'ISLRF

Sotz la direccion de Monsurs SORBA Nicolas e Baccou Patrici

Annada universitària 2019-2020

Sortir es aprene ?

SCOLA SUPERIORE
DI U PROFESSURATU
È DI L'EDUCAZIONE
ACCADEMIA DI CORSICA

Emilia BOUCHET

Sortir es aprene ?

Memòri de Master 2

Mencion : Mestièrs de l'Educacion e de la Formacion

Especialitat : Professor de las escòlas bilingüas

Opcion : Estudiant salariat en partenariat amb l'ISLRF

Sotz la direccion de Monsurs SORBA Nicolas e Baccou Patrici

Annada universitària 2019-2020

Mercé a :

Nicolas Sorba, Patrici Baccou que nos acompanyèran de long dins aquesta aventura per nos faire creisser e prene fisença.

Pèire Joan Laffitte per nos aprene d'escriure e nos aconselhèt d'un biais scientific.

Virginia Feminier que tornèt legir menimosament e aconselhèt, dempuèi cinc ans, preciosament.

Joan Ros que nos acordèt moments precios, per nos transmetre la lenga, nos faire compréner las diferencias dialectalas e que nos permetès d'avançar.

Patrici Baccou, Melodia Leymarie e Melodia Barthe que nos baillèron de vam pelh subjècte «sortir de la classa» elh través de lhors cèrchas o memòri.

A l'ensem daus enfants que rescontrèrem, dins Calandreta, e que nos aportèron lo plasèr de bastir nòstre chamin pedagogic e linguistic.

Aus parents, de la Calandreta Velava, que nos faguèron fisança per bastir l'aventura classa afòra.

Christian Omelhièr que foguèt, malgrat z-elh, lo davancièr, dins nòstra chamin de lenga.

Sandre Arnaud que nos permetèt d'enriquir nòstre vocabulari e biais de dire.

Los paissèls ajudaires, los confraires e los amics, embarcats dins l'aventura de Calandreta,

E, a totes los de Calandreta, delh Pòl de formacion occitan de Besièrs que fan viure chasque jorn amb coratge l' aventura de las Calandretas.

Ensenhador

#Introducion...	7
#Partida 1 : Una cèrcha...	9
#1 Descripcion delh questionari...	10
#2 Lo viscut d'una classa descobèrta sego...	11
#3 Lo trabalh menat en sortida...	12
#4 Perqué ne pas sortir ...	14
#Partida 2 : Istòria de las sortidas escolaras ...	16
#II.1 De Celestin Freint vès Fernard Oury...	17
#II.2 La classa passejada...	19
#II.3 Outdoor Educacion...	21
#II.4 L'escòla segon Lucien Gachon...	23
#II.5 Lo temps delh Front-Popular...	24
#II.6 Lo terren e las classas descobertas...	24
#II.7 Retorn de las classas descobertas e p...	25
#Partida 3 : Sortir ...	27
#III.1 Definicion de sortir...	28
#III.2 Fondaments de la sortida escolara...	31
#III.3 L'interèst d'una sortida...	32
#III.4 Objectiu e frequencia d'una sortida...	33
III.5 Mejan de coneissança...	34
III.6 Reglementacion en sortida...	35
#Partida 4...	37
#IV.1 De que podèm aprene en sortida...	39
IV.1.1 Aprene sobre se...	39
IV.1.2 Aprene sobre los autres...	40
IV.1.3 Aprene d'utilisar lo lengatge per aseimar e descriure lo monde...	41
IV.1.4 Aprene maites sabers...	41
#IV.2 Lo trabalh menat en sortida...	42
Conclusion : sortir es aprene...	44
Sitografia...	47
Bibliografia...	50
Filmografia...	

Introduccion :

Lo tèma de las sortidas de classas m'interesse dempuèi bien de temps. Me soi interrogada en partir d'un constat. Ai ja costejat bèlhcòp d'enfants amb de dificultats de concentracion. Los programas de l'Educacion Nacionala son pre-farjats per èsser aplicats pelh regentum tot. Mès, avèm dempuèi 2005 la possibilitat d'èsser «liures» dins la mesa en plaça de l'instruccion daus programas que devèm faire aprene aus escolans. «La libertat pedagogica de l'enseinhament se practica dins lo respècte daus programas e de las instruccions delh ministre en charja de l'Educacion Nacionala e dins l'encastre delh projècte d'escòla o d'establiment amb lo conselh e sotz lo contraròtle daus membres daus còrs d'inspeccion.» ¹

Perqué s'apurar pas sobre nòstre environament per faire descobrir los programas de l'Educacion Nacionala aus enfants. Avèm l'idea que realizar la classa d'afòra permetriá los aprendissatges e l'acquisicion de las competéncias que devon èsser mestrejadas paus enfants. Nos semble qu'es una possibilitat, mai de bon faire pelh cicle 1 e benlèu lo cicle 2, de poder aprene afòra. Los enfants, pitòts e mai bèls, an besonh de manipulacions de descobèrtas, de faire viure los aprendissatges dins de luòcs mens artificials. Per aquò faire, avèm chausits d'experimentar la classa extra-muros. De qué quò es melhor que lo defòra per manejar las causas ?

Per plan sègre lo fial de la cèrcha, d'en promièr, definirem la mesa en plaça delh questionari qu'ai farjat. Detalharem las resultas e lo viscut daus regents delh panèl. Puei, metrem en valhor lo trabalh menat en sortida e se questionarem sobre l'empacha de la sortida. Dins una segonda partida, vos presentarem l'istòric de las sortidas escolaras : de Celestin Freinet mai Fernand Oury : escòla duberta sobre la vida. Puèi,

¹ - segon lo codi de l'educacion L.912-1-1

verem las premícias de las classas-passejadas e lo principi d'*outdoor educacion*. Persegrem amb la vision de l'escòla segon Lucien Gachon. Arribarem dins lo temps delh Front-Popular e de las guèrras : lo terren e la classa descobèrta (1945 - annadas 1980). Enfin, achabarem la segonda partida amb las classas descobèrtas, la pedagogia delh document (annadas 1980-2014). La cèrcha se contunharà amb una tresena partida per definir lo terme «sortir». Aseimarem los fondaments de las sortidas escolaras, lhors interèsts, lhors objectius, çò que pòrtan aus escolans en mai de l'aprendissatge tradicional per achabar amb la reglementacion en sortida.

Una quatrena partida vendrà persègre la cèrcha amb la caracterisacion delh mòt «aprene». Serà l'escasença de desfinir çò que podèm aprene en sortida.

Per achabar la cèrcha, nos farà mestièr de poder comparar los aspèctes negatius e podèm coma aquò verificar l'existéncia de beneficis de las sortidas escolaras sobre los aprendissatges daus enfants.

I. Una cèrcha

I.1 Descripcion delh questionari

Avèm farjat un questionari per obténer lo sentit daus regents e parlar de las sortidas escolaras. Es un mejan de captar daus viscuts, sentits, de las pensadas. De mercé elh questionari, avèm una traça escriuta d'aquò.

L'enquesta foguèt farjada delh temps de las vacanças d'estiu 2019 a destinacion delh regentum de Calandreta e daus collègas regents dins lo public. Avià un exemplari en francès e un en occitan (annèx 1). Reçaupèrem 45 responsas (15 en occitan e 30 en francès). Un trentenat de responsas son necessari per manipular las resultas. Aquelas foguèron satisfasentas. Avià 15 questions dins l'enquesta amb diferentas formas de responsas :

- questions barradas (responsas amb òc o non),
- questions dubertas amb la possibilitat d'escriure una responsa chausida,
- questions amb una variacion de responsas de mai a mens (sovent, de còps que i a, de còps, rarament),
- questions amb una eschala de responsas (de 0 força marrida vès 10 plan simpatica)

Obtenguèrem de responsas diferentas d'analizar e de trabalhar per las examinar.

Per rampèl, lo questionari foguèt mandat a de regents, siá de Calandreta, siá delh movement public. La tòca èra de recèbre de las responsas de regents d'escòlas elementàrias, mès, fin finala, aguèrem tanben de responsas de professors de collègè.

Podèm dire que lo departiment es equitable dins los 4 cicles escòlars (annèx 2).

Avèm un panèl de classas amb un nombre d'escolans de 12 fins a 32. La mejana de classas es de 21 escolans (annèx 3).

I.2 Lo viscut d'una classa descobèrta segon lo panèl de regents.

Lo regentum es unaním per la mesa en plaça de sortidas. Lo monde qu'an respondut elh questionari fan, totes, de las sortidas. Mès, n'an pas la mèisma frequéncia. Son 4 que sòrton un còp per an, 23 que sòrton mai d'un còp per an, 14 que sòrton un còp per mes, 4 que sòrton mai d'un còp per mes. Degun sortis un còp per setmana (annèx 4).

Avèm demandat çò que lo panèl entendia per sortidas escolaras.

Recebèrem maitas responsas amb d'avejaires diferents.

La còla, d'un biais general, es d'accòrdi per definir lo tèrme coma anar en defòra de l'establiment. La maja part delh monde comentan per dire que faire una sortida escolara comença entrè defòra, lo temps d'una ora, per descobrir de causas. Mès quatre personas expriman que, per z-eles faire una sortida escolara representa elh mens una jornada o doas mèja-jornadas.

Una partida bèla daus regents indican que sortir es anar descobrir çò que se passa a l'entorn de nòstra escòla, aseimar daus espectacles, anar dins los musèus, la vila, lo cinèma (per exemple) "Sortidas a la jornada, mèja-jornada, e un còp per an classa descobèrta. Puèi, fasèm daus sortidas-enquestas, daus rescontras amb professionals o particulars, sortidas esportivas, sortidas per partejar amb classa o amb escòlas. Sortidas descobèrtas natura. Sortidas culturalas, cinèma, musèus, sitis istorics. Sortidas artisticas."².

Per trèes personas, faire una sortida escolara es lo moment de partir vès la piscina, faire de las rescontras esportivas o d'espòrt sobre lo terren. Mès, pensèm que chal faire atencion de plan diferenciar sortidas escolaras e espòrts amb sortidas regularas comprés dins l'encastre daus programas.

² - testimòni tirat de l'enquèsta-sortir-de-la-classa <http://survio.com/Z6Z6P7O8L9W2H9B5M3W8/data/index>.

D'autres personas indican que faire una sortida escolara es l'escasença de faire rescontras amb de monde delh caire, locals. Una oportunitat de veire de monde qu'an la lenga, se rendre compte que la lenga existís encara dins lo parlar. Sortir afòra las parets de l'escòla es una mena d'anar a la rescontra de vièlhs, de permetre aus enfants de prene consciença que l'occitan es pas que la lenga daus regents de Calandreta.

Per exemple, nosautres, sèm anats portar d'afichatges, pelh nòstre merchat de Chalendas, a l'ostal de retirada d'a costat. Alai, una còla d'ancians plan dinamics nos recebèron. Avèm pogut eschamjar ensems per se presentar, dire comptinas, cantar e anonciar nòstre projècte. Fin finala, se trapèrem mai d'un còp per contunhar d'eschamjar ensems sobre d'anecdòtas delh passat, de comptinas e daus momentòts de bonaür coma de cosina o de cordura.

Lo panèl definís la sortida escolara coma un luòc de descobèrtas, de curiositat, d'eschamjes. Es l'escasença d'aprene d'un autre biais, de viatjar. Un moment que i podèm cooperar, se dobrir elh monde dins un environament pauc coneissut de totes. Nos passegèm en liason amb los projèctes pedagogics "Aquò's l'escasença d'aprene d'autres causas, d'un autre biais. Aquò's l'escasença d'èstre dins d'environaments diferents e de faire tocar delh det aus calandrons de causas descubèrtas en classa."³

Doas personas delh panèl diguèron qu'es un moment per rescontrar los correspondants per partejar. De menar une eschamje de l'annada tota. Nosautres, esperaviam de poder faire una sortida de fin d'annada per visitar nostres correspondants. Per aquesta annada, amb la conjonctura actuala, serà pas possible mès benlèu per l'an que ven. Aquò es un bon biais per crear de liasons amb de monde qu'an la lenga e contunhar l'investissement que metèrem en plaça dempuèi setembre. Paus enfants de mairala es, de bon faire, per lhor permetre de se rendre compte que los correspondants son plan reals e que podèm jogar, faire d'activitats amb z-eles.

³ - testimonni tirat de l'enquèsta-sortir-de-la-classa <https://my.surveio.com/Z6Z6P7O8L9W2H9B5M3W8/data/index>.

I.3 Lo trabalh menat en sortida

Dins lo panèl interrojat 50% aprestan trabalh d'avans las sortidas (annèx 5).

Diguèron que las preparacions de las sortidas son daus moments judiciós per faire créisser lo lengatge. Es per aquò que son de botar en plaça de questionaris, escrits, daus tèxtes liures, crear daus quasernets de viatge, d'enquestas. L'ensem permetes d'aqueir de vocabulari novèl. Dins un encastre diferent de la classa amb o non d'intervenants, devèm trobar los mejans de se faire comprene e prene un vocabulari adaptat a la situacion. Sortèm per bailhar de sens a una causa, aseimar d'un biais diferent, apondre detalhs o entresenhes sobre un tèma o una persona.

Pas que 15% botan, sistematicament, en plaça de trabalh, lo temps de la sortida mès 58% lo fan quauques còps. (annèx 6). Organisar un trabalh en sortida permés de poder aver una traça escriuta de çò que se vai passar. Lo questionari es un bon biais de faire e l'otís privilegiat pelh regentum.

Las sortidas escolaras son una oportunitat per l'aprendissatge daus fundamentals coma dins de las situacions explicitas e formalas. Desenvolopar lo lengatge pòt aisidament se faire en sortidas. En mai d'aquò, faire classa afòra permetriá de melhorar lo sistèma perceptiu, la vida emocionala e afectiva, las interacions socialas e verbalas, lo sens critic e estetic.

Quand tornèm de la sortida, d'autres mejans de coneissenças son botatas en plaça per gardar los avantatges. 100% delh regentum indica faire daus retorns amb la classa (annèx 7).

D'en promièr, los regents fan un bilanç amb los enfants. Pòt èsser collectiu, individual (dictada vès l'adulte / escrit) o en còlas. Los escrits que sòrton, servisson per daus afichatges, pelh jornal de classa, paus

d'articles, per la premsa de l'escòla, per ilustrar la letra daus correspondants o dins l'optic de crear d'albums.

Sèt personas interrogadas dison que, per z-elas, es important de botar d'interdisciplinaritats. Es de dire qu'après las sortidas, fasèm de las produccions artisticas o literarias amb los comptes-renduts. Per exemple, nosautres sèm partits en sortida. La tòca èra de faire descobrir aus enfants de mairala la vida vidanta a l'epòca de la renaissença. Puèi, elh moment de la vesita, assistèrem a un spectacle de rapaces e, aguèrem l'astre d'èsser convidats per descobrir los legumes e epiças que servissiàn a l'epòca. De retorn en classa, faguèrem de sciencia amb la descobèrta de la categoria de bèstias : los rapaces (luòcs de vida, noiridura, reproduccion...) e aprestèrem una recepta de cosina coma aviá autres còps. De mai, amb la recèpta poguèrem faire de las matematicas per comptar, ajustar e estudiar los volumes.

Lo panèl daus regents es unanime per dire que chal liar los aprendissatges que fasèm en sortida e los qu'elaborem, exclusivament, en classa. Avèm descobert, dins una sortida de classa defòra, una aranhada. Aquò èra una oportunitat per botar en paralèl lo grafisme de l'aranhada amb una vertadèira tiala. Comparar, aseimar tota la complexitat dins la natura. Puèi, nos permetèt d'interdisciplinaritat, de faire de sciencia amb l'aranha que creava son ostal.

I.4 Perqué sortir pas ?

Pòt arribar que l'institucion escolara ténga un discors força negatiu de las sortidas escolaras. Seria un moment de léser, desprovesir d'interet pedagogic, que fai perdre de temps. Ajudava pas los escolans dins de bònas condicions, per aprene. Seria indispensable de lutar dins lo sense inverse de las costumats de sortidas per destruir aquesta invencion que servissia mas a desconcentrar los escolans e faire perdre de temps a totes.⁴

⁴ - Rapport de l'I.G.E.N. (juillet 2008), réforme du premier degré, note n°2009-072, p.8

Delh còp, aquò es pas estonant que sortir siá dificile per un regent. Aquelh pes de l'institucion bailha la sensacion que devèm pas sortir. Lo regentum interrogat es ben conscient e indica qu'anar afòra demanda una organizacion diferenta.

La màger part d'entre z-eles, 75%, son d'acòrdi per dire que la dificultat la mai bèla de la sortida es lo costat financièr. Un trajecte en bus costa bien char. Maites regents se privan o fan de las sortidas un an sobre dos per aver la moneda que chal pelh faire de biais.

Un altra constrenta es aquela de l'emplèc delh temps que chal respectar. De saupre que daus regents qu'indican que faire una sortida es una perda de temps. Devèm arribar de respectar l'emplèc delh temps e los programas adoncas se devèm, a mai, faire de las sortidas deven complexa. A l'escòla lo temps nos es comptat. Son 11% de las personas interrogadas de dire que sortir pren de temps e aquò es de meschant faire que de poder achabar los programas amb l'intervencion de maitas sortidas. Aquò es especialament per aquò que son 23 de sortir mai d'un còp per an e degun de sortir un còp per setmana.

Deja, en 1960 lo temps d'aprestar, d'elaborar de realitzar una sortida èra un fren a lhors mesas en plaça. Lo debanament d'una vertadièra activitat es manjaire de temps, perçò que, aprestar, bastir, realisar un projècte coma aquò es exigent pelh regent que deu carcular, descobrir lo luòc per z-elh mèsme, se documentar.

Lo regentum noma, tanben, lo problèma de la crebada per aprestar la sortida. Aquò's pesuc de trobar temps, envejas e disponibilitats per crear e menar de biais sortidas l'annada tota. De mai, per las sortidas amb viatge e nueits devèm montar dorsièr, projècte per trobar moneda, luòc e intervenants.

Un darrièr fren a las sortidas toca lo movement Calandreta. Aquò's complicat de trobar daus intervenants competents dins la lenga d'òc. Sèm mai d'un còp, obligats, de partir dins un endreit amb de monde que parlan pas gaire la lenga. Es un verai problèma. Nosautres aviam, ensajat, de trobar la solucion. Lo projècte èra de partir faire la vesita a la nòstra classa de correspondents. Coma aquò los enfants aurián

rescontrat monde (escolans e regents) amb la lenga e aurián aprigondit una altra varianta de l'occitan. "Las sortidas luènh e amb nuèits, pr'amor de dificultats financèiras, mancas d'ajudas, fasèm pas qu'un an sus dos. Una altra dificultat importanta per ieu aquò es l'abséncia d'intervenents en occitan dins los luòcs ont anam, o per aver un acompanyaire que mantene l'utilizacion de l'occitan : l'immersion es plan dificila a realizar en sortida"⁵.

A despart de l'ensem de las constrentas que podon existir, la major part daus regents estiman que los moments de sortidas son ben venguts dins l'annada (annèx 8). Es un biais de descantonament que fai de ben a la classa tota. Los regents pòdon descobrir los escolans segon d'autres aspèctes, amb de marcas de caractèr diferentas. Aquò es l'escasença de descobrir de causas que partegèm e que seràn ancoradas dins las memòrias de chascun. De mai, a l'eschala 8 sobre 10, segon los regents es un activitat qu'es simpatica e apreciada paus escolans (annèx 9). Un moment de parentèsi dins l'annada, per sortir de las parets e rescontrar monde, prene plaser, èsser dins l'instantanèu. Los enfants son actors de lhors aprendissatges.

Mès, ne sabèm pas se, dins l'istòria, las sortidas foguèron totjorn d'actualitat dins l'educacion daus enfants. Avora, anèm descobrir lo chamin perseguit.

⁵ - testimoni tirat delh questionari : sortir-de-la-classa
<https://my.surveio.com/J9B8K5K7H8N9E1C8Y2S7/data/index>

II. Istòria de las sortidas escolaras

Dempuèi l'antiquitat traparèm las promèiras traças de l'interès pelh contact directe per l'observacion delh monde. D'aquelh biais, podèm envisajar un ensenhament mai liat a la vida, caracterisat per «l'observacion e l'estudi de las situacions socialas coma son presentadas per l'òme »⁶

Elh sègle daus lums, Montaigne disiá chal «Un esperit sen dins un còrs sen»⁷, per èsser dins de las bonas condicions morales. De son costat, Rousseau se vantava daus beneficis d'una educacion badada sobre la vida e indicava qu'una experiéncia afòra era benefica paus enfants.

⁶ - AUDIGIER, F. (2011). Du concept de situation dans les didactiques de l'histoire, de la géographie et de l'éducation à la citoyenneté. Recherches en Éducation

⁷ - MONTAIGNE, M. (1959). Les Essais. Livre Ier, chapitre XXV. Paris : Société les Belles lettres

Dempuèi 1879 podèm veire de las practicas d'educacion afòra per faire, descobrir aus enfants los diferents aspèctes delh mitan de vida. Mès aguèt de las nombrosas oposicions, sobretot, de la part delh monde païsan. Perqué se privar de pitòtas mans per trabalhar e ajudar, se quò's per demorar defòra ? « L'obligacion escolara ne pòt essèr justificar mas amb çò que devèm aprene en classa»⁸. D'autres crenhián una deconcentracion, un alunhament daus principis de l'instrucccion tant coma l'òrdre e l'entraînement per repeticion. Chauquèt bien de justificatius per èsser pres elh seriós, per exemple amb la mesa en plaça d'objèctius ben clars e definits per tematicas.

II.1 Celestin Freinet mai Fernand Oury : escòla badada sobre la vida

Fernand Oury nasquèt en 1920 a *Boulogne-Billancourt* dins una familha modesta d'obrièrs.

Celestin Freinet nasquèt en 1896 a Gars, tanben dins una familha amb pauc de mejans financièrs. Dempuèi totjorn, los dos òmes trabalhèron a la bòria per ajudar lhors familhas.

Aquela enfància de païsan, dura, marcarà la vida tota de Freinet, sas causidas de pedagòg e son biais de gaitar lo monde. Oury, z-elh, demòra enrajat dins son passat de familha d'obrièr que li farja son identitat. Dempuèi son adolescència Oury, deguèt faire de causidas politics e educativas enrajadas dins son mitan obrièr. Aquela vida elh mitan daus immigrats, refugiats politics e movements daus aubèrjas de joinessa li balhèt aquela bada cosmopolita.

Freinet a totjorn fait resson a son enfància païsana. «Viviá en referencia de long amb son mitan de Gars»⁹. Partit a la guèrra a 19 ans, Freinet foguèt nafrat elh paumon. Li chauguèt quatre annadas per retrobar mai o mens la sandat, mès ne'n demorèt demesit. Las seguidas de sa nafradura l'empachèron de parlar longtemps, e aguèt besonh d'aire. Freinet botèt en causa lo foncionament de l'ensenhament tradicional. Son movement aspira a de las transformacions pedagogicas per aprene

⁸ - CHANET, J.-F. (2009). *Penser l'école de la République*.

⁹ - M. Barré, (1997), *Compagnon de Freinet*

dins la vida vidanta. Freinet prenguèt exemple de l'Educacion novela e contrèt las formas d'ensenhament qu'indicavan que chalià faire de recitacions de longa sens las comprene. Freinet èra tanben contra los metòdes traditionalis d'inculcacion passiva de las conneissenças. Per aquò bailèt aus enfants un ròtle mai actiu, e prenguèt la costuma de sortir de la classa. Èra dins la denunciacion d'aquelh mitan que considerava coma : «silència, fredor daus leiçons e daus devers, supression de longa de totes los contacts amb lo mitan de vida, natural o familial, silenci, òrdre, mecanic »¹⁰.

De son costat, en 1939 Oury foguèt nomenat regent dins una escòla de 45 escolans. Reüssís de prene nòta que de las classas omogenèas son un sòmge politic. Los escolans son eterogenèus. Oury comencèt de se pausar de questions sobre son ròtle de regent. La tòca es de reüssír de s'interessar a chascun daus escolans per saupre lhors passats, lhors diferents interests e lhors possibilitats per reüssír a veire lhor biais de comprene e çò que comprenon.

Freinet comença en 1924 l'imprimariá e la correspondéncia. Oury, en 1945, debuta un jornal de classa amb l'ajuda e l'agacha de son fraire Jean Oury, psiquiatre.

Aquò es amb una : «correspondéncia escolara famosa que Freinet e René Daniel, de Tregunc, en Bretanha, badan lo talh de las correspondéncias, eschamjes, viatges, tre 1924, qu'es lo sagèl de la pedagogia activa. Freinet legís, rescontra, eschamja, participa elh congrés de l'Educacion Novèla en 1923, adapta una premsa per estampar un jornal amb sa classa e inventa lo tèxte liure amb sa femna, Elisa. En 1927 organiza a *Tours* lo promièr congrés de « l'estampariá a l'escòla .» En 1929, amb Roger Lallemand, trapan l'idèa delh fichièr escolar cooperatiu, puèi de la Bibliotèca de trabalh, ainasas indispensables per trabalhar en pitòtas còlas.»¹¹

Mès, Freinet trabalhava a la campanha e Oury en vila, dos mondes fòrça diferents. Cossí faire per trobar de similituds ? Dins aqueste moment, en 1953, Jean Oury bada la clinica La Borde amb la practica de la psicoterapia institucionala. Pitòta estructura amb lo biais diferents

¹⁰ - C. Freinet (1994), *Oeuvres pédagogiques*, Ed. du Seuil

¹¹ - P. Baccou, (2012), *De la classa-passejada de Celestin Freinet a la formacion pedagogica cooperativa dels mestres de las Calandretas*

d'espiar lo monde. La psicanalisa e la socioterapia son basadas sobre lo partatge de las foncions, la democratisacion, la circulacion de la paraula, la permissivitat. aquò es un vertadièr declic per Oury. Comença de botar en plaça las cenchas de comportament e crear lo conselh. L'idèa es de prene l'avejaire de chascun per bastir la vida collectiva de la còla. Chal discutir per poder reüssir d'èsser d'accòrdi amb las règlas e los comportaments de menar. En 1947 creacion de l'Institut Cooperatiu de l'Escòla Moderna (ICEM), en 1949, lo film «L'escòla boscàs»¹² e tanben lo libre «*naissance d'une pedagogie populaire*»¹³ s'òrton, aquò es l'escasença de faire conéisser e ben enrajat lo movement. Per Oury comença la mesa en plaça de las tecnicas Freinet dins la vila. La paraula se bailha pas, se pren. Daus luòcs, dels limites, de las leis, es la possibilitat delh lengatge e de l'educacion.

Anueit, la diferencia de la pedagogia Freinet e institucionala es directament sobre lo terren.

II.2 La classe-passejada

Dins son escòla de campanha, en 1920, a Bar-Sur-Loup dins las Aups, Freinet bota en practica la classe passejada. La classe passejada es caracterizada per una descobèrta delh mitan de vida. Aquò's l'escasença de descobrir la bòria, la campanha, los mestièrs de la vila. Lançats per l'inspector d'educacion Edmond Blanguermon en 1909 amb una practica que s'expandís tre 1918. Aquela es definida coma una «*experiença educativa e pedagogica unica*»¹⁴ e mesa a l'interior daus programas de l'Educacion Nacionala en 1923.

Elh travers d'aqueste moment, avèm d'oportunitats per faire de descobèrtas variadas amb daus collectatges coma : presa de nòtas, imatges, enregistraments video o sonores, amassatge d'objèctes.

Blanguernon mostra la classe passejada coma una practica pedagogica innovanta amb un apròchi concret en oposicion amb çò que fasèm en classe. Aquò's l'oportunitat de faire viure leiçon e realitat per mesa en

¹² - J.P Chanois, (1949), *L'école buissonnière*

¹³ - Ed. de l'École Moderne, (1949), *Naissance d'une pédagogie populaire*, Cannes

¹⁴ - Bulletin officiel n°2 du 13 janvier 2005

practica çò que lo regent es de dire. L'escasença de faire una verificacion visuala in situ.

«Aquò's pas, en efiech, una passejada [...] aquò's una « classa », mai plasenta que las autras [...] mès mai seriosa tanben [...] la classa passejada a son programa, vaste e variat. Bota l'enfant en contacte dirècte amb la tèrra e amb la vida. Aprene a l'enfant de veire, d'observar, de carcular, de sentir la vertadèira e la belor daus òmes/bestias, de las causas daus espectacles naturals e de las òbras umanas».¹⁵

«La classa passejada : aquò's la leiçon de la natura e de la vida, pas pus la leiçon daus libres. Aquò's la vertadièra leiçon, non aprestada per faire leiçon. [...] L'enfant achaba per se maufiar de las leiçons feitas per èsser mas leiçons».¹⁶

Aquò es un regard delh monde campanhard e los mestièrs daus vilatges. Elh despart, es pas fait pelh monde de la vila. Segon Freinet, se chal faire daus limites vès un espaci natural e pròche de l'escòla. La campanha seriá un mitan favorable e bon paus enfants. Elh contrari, la vila seriá maussanè e barrarià lo monde, non benefic paus enfans e lhors desvelopaments fisics.

Segon Freinet, existiriá una plancheta amb lo desvolopament fisiologic dins un environament de campanha, las resultas escolaras e los progrès educatius. «Elh luòc de somnolar davant un tablèu de lectura, a l'entrada de la classa de la liada, partigariam dins les camps delh vilatge. Nos arrestariam en traversar las charrièras per admirar lo faure, lo menusièr o lo teissièr amb daus gèstes metodic e segurs que nos bailharián l'enveja de faire parièr. Observariam la campanha dins la diversitat de las sasons. [...] Examinariam mai escolarament a l'entorn de nosautres la flor o l'insècte, la peira o lo riu. Tornarariam nòstras richessas : daus fossils, d'argila o un aucèl mòrt».¹⁷ Chal observar amb los sens per faire de las recòltas delh terren. La tòca es de desvolopar una mena de biais per estudiar lo mitan amb precision per comunicar

¹⁵ - BLANGUERNON, E. (1918). Pour l'école vivante. Paris : Hachette (1ère éd. 1913).

¹⁶ - C. Freinet, (1994), Oeuvres pédagogiques, Ed. du Seuil

¹⁷ - C. Freinet, (1994), Oeuvres pédagogiques, Ed. du Seuil

las cèrchas elh mond de defòra. Per aquò los enfants, en sortida o tré tòrnats en classa, escrivon sobre çò qu'an vist çò que foguèt marcat dins daus tèxtes liures. Puèi, los tèxtes son chausits, paus escolans, e integrats dins una correspondéncia, per comunicar amb d'autres classas. Servissiá tanben de comunicacion per las familhas amb la mesa en plaça d'un jornal escolar.

La classa passejada es, segon Freinet, un experiéncia sociala per chamjar los rapòrts entre lo regent e los escolans, per favorisar la còla. «Foguèt normal, que dins aquesta atmosfèra novèla, dins lo climat non escolar, aviam l'accès a de las formas non conventionalas de l'escòla. Parlaviam, comunicaviam, dins daus ton familièr, sobre los elements de cultura qu'èra naturals e ne tiraviam, totes, un avantatge evident».¹⁸

II. 3 Outdoor education

« L'aprentissatge a l'aire n'es pas limitat a transposar daus activitats d'interior vès l'exterior. Aquò's pas laissar los enfants afòra per la recreança. Aquò's una atituda, un esperit, pus lèu qu'una bóstia d'otís de leiçons».¹⁹ Lo principi d'*outdoor learning* pòt èsser representat per quatre territòris possibles :

- lo canton de l'escòla
- l'environament a costat de l'escòla
- las sortidas d'una jornada
- los sejorns residencials (amb elh mens una nueit).²⁰

Aquela pedagogia es desvelopada sobre tot dins los Estats-Units dempuèi 1930. Aquò es una pedagogia dins, per e delh mitan. Amb l'exploracion d'un canton de cort, d'arbres, d'un terren, d'un bòsc... l'enfant viù sos aprendissatges e sas activitats escolaras. Amb l'exploracion es l'escasença de mèlhs conèisser l'endreit. Un questionament, una problematica e una cèrcha podon èsser la resulta de la confrontacion amb la natura.

¹⁸ - C. Freinet, (1994), Oeuvres pédagogiques, Ed. du Seuil

¹⁹ - The Foundation Phase Outdoor Learning Handbook, (2009)

²⁰ - S. Beames, P. Higgins, R. Nicol (2012), Learning Outside the Classroom: Theory and Guidelines for Practice

Après avoir lu textes, articles, entrevistes sobre lo tèma de la classa bòsc, nos sèm inspirats delh *Guida de l'enseignement afòra*.²¹ Aquesta annada avèm daus enfants de mairala de la tota pitòta seccion vès la mejana seccion. Son 20 escolans desrepartits d'un biais mèsme dins los trèrs nivèls. Dempuei genièr, avèm ensajat d'experimantar de faire de las sortidas regularas (chasque dijòus matin) per poder faire la classa afòra. La tòca es d'anar totjorn elh mèsme endreit per poder crear, dins la tèsta daus enfants, un segonda representacion de la classa. Avèm una classa dedins e una segonda afòra. L'enveja es de poder installar una regularitat afòra per aprene coma dins la classa (faire los rituals, las institucions, lo grafisme, las matematicas ...) e mai, faire de las descobèrtas de lòng. La tòca la mai importanta es de poder ritualizar las sortidas per bailhar de sens. Descubrir l'environment pròche de l'escòla.

Avèm l'astre d'avèr un verdièr juste darrièr l'escòla e adoncas, aprofitam per sortir e faire classa fòra las parets. Pas de besonh d'anar luènh per sortir de la classa. Las sortidas fan pas mas amb un desplaçament luènh de l'escòla.

Los enfants aguèron quauques setmanas per descobrir l'endreit puei prepausèrem d'activitats a faire dins aqueste endreit coma çò que fasiam en classa. La tòca es de capitar a faire respectar lo còdi brut, prene lo temps de viure las institucions las activitats.

Los beneficis son multiples :

- aprene sobre se,
- aprene sobre los autres,
- prene consciència de l'environment,
- son mai respectuós de l'environment. Desvelopan un estachament particular a l'environment.
- Se pausan,
- pòdon exteriorizar sas envejas, sos movements
- Aquò es l'escasença de faire diminuir l'estrès per çò que los enfants bolegan fòrça.

²¹ - www.enseignerdehors.ca

- Los enfants son mai agiles e endurants. Desvelopament de la motricitat globala e de l'equilibri,
- los enfants son mai en bòn sandat. An un melhor sistèma imunitar.
- Los enfants son sociabilizats e coopèran mai. Los bèls ajudan los pus pitòts.
- Los enfants entran mens en conflicte. Tranfòrman de las branchas d'arbres en armas aquò's lhor permet de descharjat lhor agressivitat e lhor energia.
- Los enfants an mai de fisença en se. Bona capacitat de prene de la decisions e de s'autodisciplinar.
- Aquò's un biais de faire créisser lhors capacitats de memorizacion, d'atencion, de concentracion e cognitivas.
- Los enfants son mai autonòmes.

Los enfants son mai creatius. Crean d'objèctes amb d'elements naturals. Aqueste jòc simbolic desvolopa la pensada abstracta e la compreson daus espaci espacials.

II. 4 L'escòla segon Lucien Gachon

Pedagòg e geograf, Lucien Gachon es tanben precursor dins la practica de las classas passejadas. Aqueste regent, garçon de cantonièr, nasquèt en 1894 dins lo Puei de Doma. Es incitat per l'inspector d'acamedia d'Auvergne, Edmond Blanguernon, d'experimentar aqueste concèpt. Faire la mesa en plaça d'una escòla liada amb çò qu'es defòra. Segon Gachon, las classas passejadas son un mejan de botar los escolans en practica amb lhor mitan e d'aprene d'aqueste mitan de vida fòrça pròche. Delh temps de la sortida, Gachon respond a las questions daus escolans dins la marcha, daus temps de regropament e d'arrèstes. La tòca es de s'apurar sobre de las connaissenças delh regent per poder, a la seguida, botar en confrontacion amb los vejaires daus escolans.

Las classas passejadas coma o proposèron Freinet o Gachon son, dins las annadas 1920, mai qu'un temps de léser o de vesita per s'oxigenar.

Per z-eles aguèt un parallèl entre sortir e escriure. Tornar transcriure la nature dins daus tèxtes liures es un biais de poder la botar en valor e la faire comprendre a d'autres.

II. 5 Lo temps delh Front-Popular

Las classas passejadas son reconegudas trè 1923 dins las instruccions oficialas. Jean Zay, ministre de l'Education Nacionala, botèt en plaça l'experimentacion liure. Convidava lo regentum de faire d'experimentacions amb una causida dins los subjèctes d'estudiar. Aquò se sonarà lo metòde Jean Zay.

En 1938 la classa passejada es inscrida dins lo programma oficial coma disciplina dins son ensems. Aquò's incluit dins las tres òras d'activitats dirijadas ont lo regent es incitat de faire estudiar lo mitan proche aus escolans.

Dins las escòlas primari aguèt un reduccion delh temps escolar. La novèla organizacion preconisiá trenta òras d'educacion amb vintaquatre òras d'ensenhament classa, tres òras d'espòrt e tres òras de « léser bailejats » coma las classas passajedas. La vida vidanta dintrèt dins l'escòla e las techniques delh movement Freinet ne foguèron d'otís essentials.

Lo pedagòg Freinet, se felicitèt d'aquela avançada pedagogica. Poder èsser completat per l'autoritat amb la mesa en plaça de las sortidas dins los programas. «Avèm menat una luta intensa per faire comprene e admetre la nòstra concepcion d'una pedagogia novèla, sobretot badada a la vida.»²²

²² - Freinet, (1936)

II.6 Lo terren e las classas de descobèrta (1945 - 1980)

La promièra experimentacion de classa descobèrta existissiá ja dempuei bien de temps en 1950. Una regenta de París optimista e convencuda daus beneficis d'un sejojn dins las montanhas partiguèt a la descobèrta de l'esquì. Amb l'ajuda delh director de son escòla, madomaisèla Muller persuaduèt los parents de laisser partir lhors enfants viure l'aventura. Aquò fai sessanta ans, que delh temps de tres setmanas, la promièra classa de nèu comencèt.

Puei, en 1953, l'Educacion Nacionala autorisèt, oficialament, l'organizacion de classas de nèu. Aquesta organizacion èra dins l'esperit d'un ensenhament mitat pedagogic e mitat esportiu. Amb l'ajuda delh moviment Freinet, los beneficis de las sortidas èran força importants. Los objectiu èran de poder faire lo liam l'observacion de la natura per completar los acquts d'una teoria vista en classa.

Las promèiras ensajas foguèron daus succès dins los domènis pedagogics e contribuiguèron aus començaments de las classas transplantadas, oficialament nascudas amb la decision delh 1er d'avost 1957. Las iniciativas continuèron amb la reconeissença de las classas de bòscs en 1959, de las classas de mar en 1964 e de las classas verdas en 1971.

En 1982, las classas passejadas coneguèron una avançada mercé a Alain Savary, ministre de l'Educacion Nacionala. Aquel òme unificuèt l'organizacion de las classas transplantadas sobre lo pitòt nom de classa descobèrtas. Lo movement tornèt botar de vam a la bada de las escòlas sobre lo monde. De las classas transplantadas vès las classas de nèu, classas de montanha, de mar, natura, los noms son variats mès totjorns amb una importància fòrta per faire classa en terren.

Lo tèrme de sortida arribèt en 1984.

II.7 Retorn de las classas descobèrtas e pedagogia delh document (annadas 1980-2010)

I aguèt una davalada delh nombre e de la durada mejana de las sortidas escolaras trè 1980. Las classas descobèrtas son de mens en mens alunhadas de l'escòla. Passerèm de quatre setmanas de classas descobèrtas en 1950 a solament dos-quatre jorns en 2001.

Dins lo mèsme temps los tèxtes oficials per descriure las condicions de sortidas e de seguretat en sortida faguèron lhor aparicion. Aquò's en referéncia a d'accidents mortals coma lo delh Drac (Decembre 1995) o l'avalancha daus Orres (Genièr 1998). La preocupacion de seguretat deven mai presenta e mai constrenta dins los tèxtes reglementaris. Parlèm pus de classas mès de sortidas (amb o sans nueits).

Los programas delh cicle tres de l'escòla primari escartan la descobèrta delh país per laissar mai de plaça a l'estudia de l'espaci national o supranacional. Mai generalament las sortidas passèron a la trapa.

Una pedagogia delh document es botada en plaça. D'un costat, la sollicitacion de las experiéncias de vida videnta e de l'autre, l'utilisacion de las representacions d'un real que prenèm en classa. Aquò creèt una veraia tension dins l'escòla.

Mai recentament, una circulara, delh 5 genièr 2005, tornar introduir lo tèrme de classas descobèrtas per las sortidas de mai de quatre nueits. Aquelh tèxte oficial indica que la tòca pedagogica serià de faire classa e d'aprene aus enfants dins un mitan coneissut.

Los participants son conscients que devon faire sortir los enfants per poder comparar, anotar, sobrelinhar de causas dins lo real que fan referéncias amb çò que vesèm en classa, a través daus libres. Mès, totes ne son pas d'accordi amb çò que definissèm darrièr los tèrmes de sortir e d'aprene. Avora, aquò es l'escasença de poder bailhar de las definicions de tal biais qu'agassiam ben de vocabulari identics e unifòrm.

III. Sortir

III.1 Definicion de sortir

D'un biais delh lengatge de la vida vidanta podèm veire lo tèrme sortir coma una idea de movement de l'interior vès afòra. Coma l'accion de laisser un luòc per anar defòra dins un segond luòc. Aqueste sense se definís dempuèi lo sègle XV.

Un segonda definicion indica que lo vèrbe latin 'sortir' vòl dire : designar pel sòrt, eschapar a. Coma s'èra la tòca de poder s'extirpar d'un luòc de

se salvar, s'eschapar. Podèm retrobar aquò dins l'expression 'sortir de prison'.

Lo terme sortir es tanben l'accion de laisser un luòc per anar afòra, faire una activitat. Aquò es sinonimi de s'eschapar, faire una passejada, prendre lo temps delh plaser.

Dins lo parlar daus regents interrogats, sortir es anar a la rescontra de la realitat materiala per procurar delh plaser e descobrir de causas. La tòca seriá de poder verificar l'existencia de las tematicas que nos pausan question en classa. Las sortidas permettan d'ensenhar la presencia d'un objècte qu'avèm parlat en classa. Sortir es tanben l'escasença de poder verificar la legitimitat de la paraula delh regent. Aquò es vertadièrament una apròcha cartesiana.

Lo promièr biais d'entrar en contacte amb lo monde es dirècte, fisic amb lo còrs tot. Dins aqueste encastre, la sortida es una experiència immediata que bota l'escolan en relacion amb lo monde. Un moment per se comprene, se raprochar de son identitat. Las sortidas escolaras constituan un simbòl, l'emblèma d'una bada d'escòla.

Tanben, sinonim de dobèrtura sobre la vida dins l'espèr de faire una liason entre los enfants e lo monde afòra. L'escòla e la vida vidanta son dos mondes mai d'un còp desseparats. L'escòla es percebuda coma barrada, un sanctuari delh costat daus escolans.²³ La pòrta, las parets de la classa son una fòrma de proteccion respècte elh monde exterior e, un mejan de s'eschapar d'aqueste real. Seria lo mejan de faire la liason escòla-vida. Aquò jonh completament lo movement de la pedagogia de l'educacion novèla e pedagogia activa ont l'escòla e la societat devon s'aprochar.

«Sobre las indicacions delh diable, creèm l'escòla.

L'enfant ama la natura : lo parquèm dins de las classas barradas.

L'enfant ama aseimar son activitat servir per quicòm : la tòca èra que l'activitat n'age pas de but.

Avia l'enveja de rasonar : lo fasèm memorisar.

Voudria cercar la sciencia : li bailèm la sciència tota prèsta.

²³MEIRIEU, P. (2004). Faire l'École, faire la classe. Démocratie et pédagogie. Paris : E.S.F, 206 p.

Aviá l'envèja de s'entusiasmar : inventèm las punicions. »²⁴

Las sortidas escolaras coma disèm, sortidas de terren son definidas coma practicas paus regents e escolans de sortir de la classa, de l'escòla, par anar un moment, dins un luòc mai o mens luènh, que fa partida delh quotidian. Didacticament, las sortidas son una mesa en situacion de descobèrtas paus escolans defòra la classa dins un espaci mai o mens coneissut. Podèm parlar de classa transplantada per dire qu'es installada endacòm mai que dins l'escòla. Segon nòstra vejaire, sortir se pòt faire a pès coma en bus, en veitura, o en batèu (per exemple). Aquò's possible de parlar de sortidas escolaras d'una òra coma de doas jornadas. La distància, lo temps consacrat per sortir son pas de bons indicators per definir lo tèrme.

Per contre, aquò's obligatòri de saupre s'adaptar a las condicions meteorologicas. Devèm s'acostumar amb daus vestits adaptats a la meteò e preveire de bonas chauçaduras per marchar en defòra de l'escòla. Aquesta espròva pedestra es sobre lo contraròtle delh regent que velha elh bon debanament de la sortida.

Nòstra promèira classa afòra foguèt un pauc catastrofica. Sèm sortit après las vacances de Chalendas, pelh mes de genièr, ont fa bien freid. Los enfants èran chauçats amb de las botas de pluèja, en caochoc, e aguèron freid. Foguèt d'aul faire que de contunhar de faire classa defòra quora los enfants èran de se plànher ; aquel eveniment los aviá descorajats e deçauputs.

Aquò's important de saupre que lo desplaçament provoca una modificacion de las costumats de l'escolan. Lo moment es diferent defòra la classa. Aquò es l'escasença d'aprene d'un autre biais. Dins nòstra experimentacion de classa afòra, avèm fait *land'art* per poder aprene las cifras, e las letras de l'alfabet. Sèm sortits los dijòus matins, e avèm botat en plaça : institucion, pedagogia institucionala, presentacion de causas. Aquò èra l'oportunitat de menar un institucion en defòra de las parets. Los enfants èran susprés elh despart puèi estrambordats de

²⁴ - Adolphe Ferrière, (1921)

saupre que podaviam presentar d'objèctes, o de libres de l'ostal, dins un contèxte autre. Avià un mena d'adrenalina.

Mès, afòra, d'autres constrentas son presentas per presentar d'un bon biais. Devèm aver la votz que parla fòrt, perçò que los bruts de la natura son fòrt. Devèm èsser mai que mai atentius amb totas las distracions que podèm trobar a l'entorn.

Amb aquesta experiència, nos sèm descoberts curiós, aventurièrs, chaçaires e scientifics. Aquò èra un jaug de descobrir de personalitats novèlas afòra. Avèm pogut contemplar d'enfants qu'èran crentòs en classa e que se monstrèron menaires de descobèrtas. D'autres, elh contrariá, que son d'enfants de natura asardosa, los avèm descobèrts paorós e espaventats.

Las règlas en sortidas son diferentas, chamjadas de las règlas de l'escòla. Dins las sortidas (de quantas biais que son) los enfants demòran pas assetats. Las sortidas son daus desplaçaments espontanèus amb moment fòrt d'experièncas respècte a las costumats de classa.

En classa, los còrs son immobilisats per la disciplina. L'escolan que pòt pas téner en plaça es considerat coma indisciplinat mèsme se vai elh contrari de çò que viu en realitat. D'un autre costat, l'escòlan qu'es cantonat, dins lo sense assetat per escriure o aver de reflexion, pòt s'eschapar dins lo sòmge. Dels còps que i a, d'enfants son aspirats per l'afichatge de la classa o, çò que se passa afòra e partan dins lhor imaginari per descobrir d'autres mondes inconeissuts. Lhors còrs son, de segur, ancorats dins las chadèiras mès lhors esperits son partits. Dins la classa, lo monde es sobretot present a travers lo discors delh regent. Mèsme se ensajèm de faire lo mai possible de manipulacions, sèm cantonats un moment donat (trè lo nivèl CP) de faire mai d'aprendissatges amb lo tablèu, los fuèlhs... En sortida, lo monde se descòbron dins l'instanèu. Podèm espinchar de causas. Per exemple, podèm sortir dins l'espèr de poder comprene lo mestièr e l'engatgament daus pompièrs puèi, fin finala, comptèm lo material e fasèm daus paquetòts de detz per començar los premici de la desena .

Las sortidas escolaras son distinguidas en tres categorias :

- Sortidas regularas compresas dins l'emplèc delh temps e amb desplaçaments afòra l'escòla. Sobretot las sortidas pelh espòrt mès, tanben, la classa afòra.

- Sortidas irregularas per de las activitats ensenhadas dins un autre encastre que la classa. Son de las sortidas de classa a la jornada o sobre maitas jornadas sens passa-nueit. Aquò representa la major part de las sortidas.

Per aquestes dos tipus de sortidas es lo director que bailha son acòrdi e qu'autoriza o non la sortida.

- Puèi, avèm las sortidas amb passa-nuèits. Partir mai luènh, aseimar de la causa a través de maitas jornadas.

Aquestas sortidas son autorizadas per l'inspector d'academia e per lo director daus servicis despartementals de l'Educacion Nacionala.

Las sortidas escolaras son beneficas paus enfants. De faire un sejour permet aus enfants d'aprene a èsser autonomes, a cooperar e de s'ajudar dins un environament diferent de l'escòla.²⁵ Mèsme se dins lo foncionament de la pedagogia institucionala fasèm de la cooperation e de l'autonomisacion un 'leitmotiv' es un autre biais de los botar en plaça e, sobretot, d'aseimar los comportaments daus escolans en defòra de la classa.

III.2 Fondaments de las sortidas escolaras

Las sortidas permeton de descalar las posicions classicas (regents-escolans) mès, sens las levar. Diferent de la forma escolara classica mès, pas dins d'oposicion, van ensems. Los ròtles pòdon èsser modificats dins un temps afòra l'escòla per poder bufar. Las sortidas son

²⁵ - Circularas delh 21.09.1999 e delh 5.01.2005 BO-Education-Nacionala

d'oportunitats de faire emergir curiositat e d'autres motivacions d'escolans.

Es una vesita amb la classa tota d'un endreit força detalhat. Chasque vesita fai partida entèira d'un espleitacion d'un tèma chausit siá per la curiositat daus escolans, un eveniment en liason amb la sason, un subjècte social de la region o un tèma daus programas.

Segon nòstra vision, aquò's fundamental que las sortidas siájon la mesa en plaça de descobèrtas d'autres causas, curiositats, efèits non viscuts dins la classa. Pòt èsser un moment per botar en valhor o en movements daus tèmas qu'avèm estudiats dins la classa e que fan partis daus programas. Per exemple, avèm vist, afòra, una aranhada formada per la natura e una setmana avans n'en aviam fait en grafisme per poder aver las promèiras nocions de las linhas d'escritura. Avèm pogut faire la liason de la doas formas.

III.3 L'interès d'una sortida

Sortir coma mejan per descobrir lo monde que nos environa. Mejan de se desplaçar dins d'autres luòcs, coneissuts o non, d'explorar : « Benlèu, una de la nòstra taschas las mai urgentas es de tornar aprene a viatjar lo mai pròche de çò que coneissèm, per aprene de veire ».²⁶ Los enfants pòdon èsser actius de lhors aprendissatges. Las modalitats d'acquisicions, delh saber, son pas transmetudas pelh regent mès, viscudas paus escolans amb lhors vejaires e lhors biais, diferents per chascun, d'aseimar lo monde qui nos enroda. Las sortidas de terren rejònhon la pedagogia activa : «Fau adoncas, soi».²⁷ Pedagogia qu'a coma objectiu de faire bastir aus enfants lhors coneissanças dins l'encastre d'un dispositiu mes en plaça pelh regent. Lo biais es d'aprestar fòrça causas, que l'environament siá sens dangièr a fin de bailhar l'efècte a l'enfant d'èsser actor de tot. L'escolan vès son escolaritat coma non viscuda mès façonada de long per z-elh.

²⁶ - AUGÉ, M. (1997). L'impossible voyage. Le tourisme et ses images.

²⁷ - M. NASSEFAT 1969-70

Sortir es tanben un moment per aseimar sens chadèiras, taulas, tablèus ... e tot çò que comporta una classa mès, a l'exterior descobrir la vida vidanta. Lo vejaire es a l'exterior per poder explorar, anar, verificar las causas per se-mèsme. Dins la classa, lo regent utiliza lo material, los libres o los manuals per èsser intermediari a la realitat, defòra i a pas besonh d'aquò. En sortida, l'enfant descobra un luòc, un endreit amb una odor, un bruit, una textura, daus païsatges....

Dins la classa, l'escolan es lo mai de temps dins una situacion d'escota per èsser atentiu, faire pas de bruts, geinar pas los autres. A contrariò, afòra, l'enfant pòt aisidament faire de bruts, de movements per poder aprener amb son còrs tot. Sas accions son desmultiplicadas e l'escolan estudia lo monde amb una compreneson globala.

Nosautres, avèm tochat de fuèlhas e de mozza per poder crear la chifra tres en *land'art*. Aquò èra un descobèrta de l'escritura de la chifra e l'oportunitat de s'impregnar de sa forma visuala. Nos sèm emparats delh nòstre tochat per formar, e crear la chifra. Avèm sentit l'odor de las fuèlhas e avèm ausits de bruts. Fin finala, per realizar una chifra nos sèm servits daus quatre senses, desmultiplicats dins l'endreit. Serà de bon faire paus escolans de tornar escriure, d'un bon biais, la chifra perçò qu'an pogut l'aprener amb maitas tecnicas.

«Chal pas que los enfants demoran barrats dins lhor classa. Lèu, devan anar dins los teatres, los musèus, las bibliotecas, los laboratoris, los talhièrs. Aquò's dins los bòscs, dins los champs, dins las montanhas o sobre las plajas que las leiçons de fisica, de geologia, de biologia, de geografia, d'istòria, mès tanben, la poèsia aurán mai de significacion».²⁸

III.4 Objectiu d'una sortida escolara e frenquència

Coma enonciat pus naut, las activitats practicadas dins l'encastre d'una sortida escolara vènon en apura daus aprendissatges e aus programas. Aquestas s'integran dins lo projècte d'escòla e/o lo projècte pedagogic de classa. Chasque sortida es organizada per poder

²⁸ - N. Sarkozy, (2007), Lettre aux éducateurs p.21-22.

respondre a un besonh viscut, d'inventar, d'experimentar la classa. Sovent, los projèctes de sortida son multidisciplinaris.

Dins lo projècte d'aprendissatge, la sortida escolara pot èsser constituada d'una estapa iniciala, tremplin per las adquisicions.

Puèi, ven un temps mai prigond dins un domèni particular amb l'abotiment d'una seria d'activitats e d'aprendissatges que permeton de poder validar o botar en situacion los aquesits.

Los aspects transversals daus aprendissatges son prigonds. Coma : desvolopar l'autonomia, l'iniciativa, la responsabilitat, lo respècte de l'autre e delh trabalh, desvolopar una consciença de l'environment e delh patrimòni cultural,

aprene o perfeccionar daus metòds de trabalh (observacion - analisi - presa de notas...). La comunicacion orala es mesa en exèrg amb lo questionament, l'expression e l'escota.

Pelh panèl de regents interrojats es important de saupre que las sortidas escolaras son un moment per descobrir de causas de proximitat. Los tèmas e los objèctius son variats e diferents (aprene de chaminar en còla sus rota o per charrièras, fins a aprene de viure en còla en passant per las descobèrtas delh patrimòni cultural, istoric, geografia...).

La classa descobèrta es mesa en plaça sobre un periòd mai lòng. Es aquò que fai la diferéncia amb las sortidas. Permet d'abordar de nocions dins daus moments que son pas costumièrs. Lo domeni de la lenga pren mai d'eime. Après la activitats escolaras definidas dins los programas, l'escartament delh luòc costumièr de vida es la bona causa per multiplicar los eschamjes e de practicar mai que mai lo lengatge. Las rescontras o las vesitas amb de monde favorisan la comunicacion orala amb d'interlocutors variats e la presa de nòtas. En Calandreta es una oportunitat per rescontrar de monde qu'an la lenga. Aquò's un bon biais de mostrar aus enfants que l'occitan es pas que la lenga de l'escòla cantonada aus regents. Faire viure la lenga e la practicar dins d'endroits diferents permès de prene consciença de son importància.

III.5 Mejan de coneissança

Sortir es un mejan inedit que fai prene consciència, aus enfants, que per conéisser lo monde devon faire de las meditacions directas per se badar autrament. Après las sortidas chal tanben daus pitòts moments per poder tornat sobre çò qu'avèm viscut. La tòca es de poder èsser capable de crear de las liasons amb çò qu'avèm viscut afòra e çò que coneissèm deja. Se que non, lo risc es de demorar barrat dins d'eveniments isolats los uns amb los autres.

Chasque moment de la classa es un tornar sobre una cultura que, mai d'un còp, lo regent pensa acquesida. Parlèm pas de cultura de libres mès de coneissanças pragmaticas delh monde que viu. Dins la classa botèm en plaça de leiçons amb delh vocabulari que pensèm mestrejat paus enfants. Mès, avèm pogut faire l'experiènça que faire aprene aus enfants nocions e introduir, involontariament, vocabulari non coneissut e complicat. Dins aqueste cas, devèm s'arrestar, prene lo temps de tornar per explicar la nocion problematica.

Sortir, aquò's un mejan de faire aprene aus enfants per çò que seran en situacion de trobar novelas causas desconeissudas. Aquò's un biais de lhor faire legir un autre tèxte que lo delh libre. Aquò's un oportunitat per deschifrar un discors, un paraula, un explicacion delh defòra que son prigonds dins un encastre coma aquò.

Aprene totjorn mai.

Nosautres, en classa defòra avèm trapat de liquèn e nos sèm demandats de qu'aquò èra ? Nos permetèt de faire la diferéncia amb mossa simple, de mossas que crèisson sobre los arbres e d'autres que son pelh sòl. Los enfants an après un vocabulari novèl.

Dins una còla de "pars", empleguèm d'en promièr lo vocabulari e la sintaxi de la vida vidanta. Lo lengatge subjectiu, mai o mens apropiat elh real, es amb plen de tintas localas e d'inicacions per jogar dins la comunicacion. Aquò es mai de bon faire de que poder aprene un vocabulari adaptat a l'eveniment en question.

Dins los moments de trabalh defòra, podèm començar per emplegar lo vocabulari de costuma. Puèi, devèm trobar d'autres formas, d'autres mejans de comunicacion per faire la diferencia entre doas o tres causas que se semblan e que son pas parièras. Coma disiam totara, lo liquèn es pas de massa.

Aqueste passatge d'un vocabulari de la vida vidanta a un vocabulari mai sabent es la richessa de poder aprener en concretisacion delh viu, daus instants d'aprendissatge.

III. 6 Reglementacion en sortida

La constrenta de la seguretat es plan legitima. Los escolans ne pòdon pas anar explorar de las zònas sens n'en aver avertis l'adulte e sens la susvelhança d'aqueste.

Faire atencion, las classas passejadas devon èsser plan inscriutas dins l'emplèc delh temps e plan definidas en avança. Son marcadadas dins un moment costumier e periodic. An una aprestança prevista coma per la classa "classica". La classa defòra eschapa pas a la règla de saupre faire los exercicis demandats e aver acquesit totas las nocions abordadas.

En sortida, l'avèm experimentada, devèm mai èsser atentius que de costuma. La classa defòra demanda una exploracion delh luòc, menada pelh regent d'avans que de sortir. L'adulte deu conèisser l'endreit, aver fait un reperatge daus endreits que son inacessibles paus enfants (dangièrs, tròp escartats, privats ...).

Nosautres avèm fait lo reperatge delh luòc de la classa defòra en maitas estapas. D'en promièr, coma sèm pas natus delh caire, nos sèm entresenhats per saupre çò qu'avià coma endreit amb possibilitats, pas tròp aluènhats de l'escòla.

De saupre qu'avèm de las condicions de respectar per faire classa defòra.

Devèm èsser a maximum 15 minutas de l'escòla (se que non los desplaçaments prenon tròp de temps). Devèm avèr un endreit mai o

mens aplanit (per poder s'assetar totes ensems per faire las institucions e los rituals, per exemple). L'endreit deu poder aver un caire escondut per servir de comuns. E, per achabar, lo luòc deu comportar maitas possibilitats per descobrir, crénher, manipular, faire d'experiéncias.

Après la chausida delh luòc que nos podriá aculhir, i devèm anar per ben s'assegurar que l'ensem de las condicions èran ben emplenadas. Lo promièr còp, quand sèm partits velh luòc chausit, erèm pas tròp ambiciós de validar lo païsatge. Mès, trobèrem un verdièr, a tres minutas de marcha de l'escòla, amb un caire de prat, un bòsc e un pitòt riu. Avèm ausit d'aucèls e espinchat una cèrvia passar. Avia maites endreits diferents : canton per crear chabanas, verdièr, riu e bòsc. La vegetacion èra diversificada e i trobèrem una partida mai o mens aplanida. Aquò's coma aquò que poguèrem validar l'endreit qu'empleniá totas las demandas.

IV. Aprene

Avèm deja explicat las etapas per trobar un luòc de classa afòra. Avèm mostrat l'interès d'una sortida e las diferentas coneisséncias que podèm faire emergir. De mai, avèm segut las traças que nos menèron a las sortidas escolaras dempuèi l'atge-mejan. Mès, nos pausèm encara una question. Sortir, per saupre que ? De qu'aprenèm en sortida ? Dins las promèiras partidas, nos sèm plan investits de çò que podiam faire en sortidas e coma los podiam faire. Mès, devèm encara desmostrar que sortir es benefici paus enfants. Que los aprendissatges que trapèm dins las situacions son autres que los fait dedins. Per dire que sortir permès d'aprene chal faire la demonstracion de çò qu'aprenèm.

Adoncas, per començar anèm nos arrestar sobre lo mot : Aprene. Chal saupre que aprene troba son origine delh latin amb una dobla significacion.

Comprene elh sens pròpi delh tèrma, es çò que captura, çò que podèm prene amb se. Idea de l'apropriacion.

Puèi, lo fait d'aprene es, d'un biais general sentit «coma una captacion delh subjèctee per assimilar çò qu'es socialament acquesit e

culturalament disponible.»²⁹ nos devèm apurar sobre de causas coneissudas per nos familiarisar e las adoptar amb la mesa en plaça d'una apropiacion daus principis. Chasque persona se fait son pròpri esquèma, fòrça individual, daus principis que tot lo monde sabon. Per exemple, tré jointet coneissèm los copa-caps mès, chascun a son biais de z-o faire. De las personas començan paus angles, d'autres trigon las peças o encara d'autres ensajan per ensembles de colors. La resulta finala es identica mès, daus biais diferents son botats en accion per o faire.

De mai, la segonda idea es de dire que per aprene devèm saupre deja de causas, acquesidas, e devèm las integrar amb pitòtas novelas per crear e s'apropriar una coneisséncia. Aver dins la tèsta un concèpte de despart, que sabèm, puèi anèm apondre causas, detalhs pelh perfectionar e lo chamjar dins l'òptic d'en crear un autre. Per exemple, en mairala, los enfants sabon dire lo nombre d'objèctes que mancan per poder avèr una quantitat demandada. Puèi, chaurà prene aquela adquisicion de competéncia per la desvelopar e aprene lo fenomèn de l'adicion amb lo signe «plus», los posicionaments de las chifras e las retengudas (qu'arribaran un còp l'estapa doas aquesida).

La sortida serià un endreit ont podèm utilizar maites biais diferents de menar las accions per capitar a un result mèsme. Amb los diferents senses que son desmultiplicats es un bon biais de trobar lo mejan de poder s'apropriar lo concèpte novèl. En classa, sovent, lo regent explica amb son metòd, que coneis de biais e que mestreja. Mès, benlèu, que los escolans n'an pas totes la conception identica e serià de meschant faire d'aqueisir la resulta.

En sortida, es mai simple que d'escotar lo regent, aseimar faire, puèi aseimar los autres amb de las etapas de menar que siàjon diferentas. Coma aquò, avèm aumens très biais non identics de menar l'activitat.

IV.1 De qué podèm aprene en sortida

²⁹ - ASTOLFI, J.-P. (2008). La saveur des savoirs. Discipline et plaisir d'apprendre. Paris : E.S.F., 252 p.

Avèm vist qu'es important, per chascun d'entre nosautres, de poder individualizar lo saber per l'acquesir dins la tèsta. Mès, en sortida quanes son los sabers que siàjon diferents daus de la classa e delh document ?

IV.I.1 : Aprene sobre se

Sortir de sa classa, de l'escòla, de l'environment que coneissèm, que nos protegís per anar en defòra es un moment qu'ajuda e permés de faire un introspeccion. Sortir permetriá a l'enfant una descobèrta fisica e sensible de son còrs e de son esperit. Lo drollet es en facia de se, e se deu assarar de son còrs per recepcionar totas la soma d'informacions qu'arriban.

Aprene sobre se, se descobrir o se tornat descobrir. Sortir de la classa es la possibilitat per l'enfant de s'apropriar un luòc completament desconeissut per n'en faire un ostal, son novel ostal. Aquesta descobèrta fai partida daus besonh essentials e primaris de l'enfant.

A mai, practicar la marcha per anar a la classa defòra constitua la produccion de la relacion, un espaci paus drollets. Aquò's un mejan per descobrir sos muscles, lo foncionament de las articulations, lo sistèma respiratòri.

Dins la nòstra experimentacion de classa defòra, poguèrem descobrir o tornar descobrir los enfants. Aguèrem una drolleta qu'èra arribada en tota pitòta seccion en genièr. Foguèt mal aisit per z-ela de laisser partir sa mama e aguèt besonh d'èsser segurada, sobretot per chamjar de caire o de moment d'activitat.

Aguèrem maitas crenças per la filhòta dins sa capacitat d'adaptacion defòra. Foguèrem suspresas de l'espiar descobrir lo luòc, se desplaçar aisidament e jogar amb los autres. Se desplaçava soleta, trobèt de causas, faguèt d'escalada sià amb d'amics sià amb la còla tota. Mèsme aus moments d'institucions, la drolleta prenià la paraula per eschamjar, bailhar son vejaire quora en classa ne l'ausiam pas parlar. Un comportament complètament novèl.

IV.I. 2 : Aprene sobre los autres

De saupre que se e los autres son liats. Lo luòc pòt èsser viscut coma una rescontra. Lo liam que podèm avèr dins lo luòc se desvolopa pelh liam qu'avèm elh monde que i sèm. Se las personas chamjan o partisson, los liams elh luòc seràn completament diferents.

Avèm totes en tèsta, un luòc que se raporta a una persona e un eveniment ben particular. La mesa en memòria d'un luòc es un assemblatge amb de personas qu'an un afectiu, un emocional e un sensible ensems. Una persona delh panèl descriu aquelh fenomèn en dire : "aquò's una jornada especiala, partissèm de faire un viatge".³⁰ Aquò es ben viscut coma un moment a despart. Los enfants e, los adultes qu'acompanhan, son ensems per descobrir, aprene autrament. Una part d'emocional entre en jòc per faire resson. Lo contèxte, la persona, los eveniments que vivèm dins l'endreit s'acròchan dins nòstra tèsta amb d'imatges. Aquò es d'aquelh biais que memorisèm un endreit amb de las conotacions.

Dins la nòstra classa, poguèrem aseimar daus novèls comportaments. aviá un dròlle qu'èra, dins l'escòla, un enfant menaire amb tot plen d'amics e qu'èra sens dificultats de contacts amb los autres. En classa, èra un enfant escolar, attentiu, que prenià aisidament la paraula en pitòta còla o en classa entiera. L'enfant aviá un amic amb un comportament mai timida. Aviá quauquas dificultats per entrar en comunicacion amb los autres, amb la regenta, amb los autres adultes. Un dròlle amb un minimum de fisança en se e qu'aviá de mau de s'imposar.

En sortida, coma per magia, los dos dròlles an eschamjat lhors comportaments.

Lo promièr foguèt timide, pas tranquile, demorava dins un caire a despart daus autres e aviá pas gaire envèja de descobrir o faire l'activitat demandada. Delh temps de las institucions, demorava as-arrièr e anava pas parlar o pausar de questions aus autres.

Lo segond, venguèt aventurièr, escotaire, menaire d'un còla per anar a la descobèrta d'un endreit. Foguèt un autre enfant, completament

³⁰ - testimonni tirat de l'enquesta sortir-de-la-classa
<https://my.surveo.com/Z6Z6P7O8L9W2H9B5M3W8/data/index>

chamjat. Anava amb son amic per l'ajudar e prenià plaser a prene la paraula davant la classa tota. Una genta istòria d'amistat.

IV.I.3 : Aprene d'utilizar lo lengatge per aseimar e descriure lo monde

Dins aqueste moment totes los senses son en extasi. L'odorat, lo tochar, l'ausida son d'emplenar la tèsta de l'enfant e son força malaisits de botar en frases o d'escriure. En sortida plen de sensacions nos submerjon. La tòca delh regent es de reüssir per faire exprimir, tot botar sobre lo papièr o lo dessenh. Faire classa defòra es una practica per desvolopar las experienças relacionals elh monde. L'escasença de faire subrondar las coneissanças delh monde que nos environa amb un vocabulari novèl. Aquò's tanben l'oportunitat de poder faire sortir, botar afòra tot çò que gardèm dins nòstre còs que nos pleja de lònja.

Per reténer tot, lo mai simple es, çò que la major part daus regents interrogats nos indiquèrem, es de prene un quasernet. Aqueste objècte es simple de manipulacion, es leugièr e z-o podèm menar de pertot. Es de bon faire d'escriure en bolegar. Es un mejan de transformar las experienças daus enfants per reténer una traça. Lo quasernet bailha la possibilitat aus enfants de prene consciença delh monde. Aquò's una mena d'enregistrament delh moment que vivèm defòra. En mai d'aquò, aquelh dispositiu permetriá d'apondre lo pont de vista de chascun.

IV.I.4 : Aprene maites sabers.

En sortida, podèm aprene de captar lo brieu. Chal èsser atentiu, observar e descriure.

Èsser atentiu es pas mai qu'un saber. Espinchar es aseimar, escotar, se desplaçar per tochar, sentir, tastar. En sortida, l'enfant pòt prene daus imatges delh monde que l'entorn amb un dessenh, un fòto, una recòuta de causas, un questionari. Los sabèrs son desmultiplicats e los senses son exacerbats. Sortir permet d'augmentar la motivacion e l'engatjament escolar. Desvelopar las abilitats socialas. Seria un biais de poder melhorar son ben-èsser fisic, mental e socio-afectiu.

En sortida lo metòd d'ensenhament es variat e l'encastre educatiu es estimulant paus enfants. Los aprendissatges son mai concrets e l'interdisciplinarietat es a son apogèu. Dins aquel encastre es mai de bòn faire de desmultiplicar los sabers.

IV.2 Lo trabalh menat en sortida

Sortida escolara o sortir de la classa per faire classa defòra es pas l'oportunitat de res faire o de faire gardarià daus escolans. Aquò es ben lo contrariá que sèm de vos mostrar dins aquela cèrcha.

Dins las responsas delh panèl vesèm que la major part d'entre z-eles menan de trabalh e sobretot daus questionaris. Aquesta mena de trabalh permetrià de poder faire una preparacion en amont de la sortida, trabalhar en sortida per pausar de questions elh monde qu'encontrèm puèi, de poder faire un resson après la sortida. De mai son de dire qu'es una condicion prigonda que de menar de trabalh collaboratiu. Faire classa defòra seriá un moment per faire créisser lo trabalh de còla. Sens las parets de la classa, los enfants son mai en condicion de s'entrajudar e menar un projècte comun.

De nòstre costat, veguèrem una classa qu'aviá maites problèmas de comportaments e de cooperacion dins lhor classa. Lo regent disiá qu'èra mal aisit de los faire trabalhar ensems sens avèr de las pauralas o de moquariás. Lo jorn que faguèrem la descobèrta d'una bòria, lo regent èra crenτός. La tòca èra de faire daus talhièrs tot lo long d'un chamin, de respectar de còdis, de faire atencion a las bèstias, pas evident elh despart. Per temps, la còla trobèt un biais de foncionar per poder menar lo projècte amb succès. Los enfants botèron lhors conflictes de costat de mai que lhors dificultats de comunicacion. Foguèt, lo temps de quauques òras, una oportunitat de crear liason entre z-eles e de se descobrir de las afinitats que, benlèu, demoraràn dins l'avenir.

Lo panèl interrogat nos indica, a sèt represas, que, tanben, es un moment per faire daus produccions artisticas. De partir d'una observacion puèi, faire dessenh, croquis, collectatges per poder après, en classa, realizar una òbra. Prene lo mai de causas per las gardar en memòria e las botar, après, per escrit. Los regents que practican de las sortidas amb d'escolans son unanims per dire que chal faire demorar dins las tèstas daus escolans totas las richessas que vesèm defòra. Son causas que podèm pas aprener en classa amb manuals e adoncas es fòrça important de las poder faire viure de lònja.

Conclusion : sortir es aprene

Sortir, anar afòra per levar las parets, aprene d'un autre biais. Aseimar los autres, los aprentissatges d'un biais novèl, amb de lunetas. Aquò se fait dempuei de temps e n'a jamai desapareissut. Las practicas an evoluit per permetre de definir los termes : sortidas, classa de mar, classa de montanha, classa passejada ...

La part de las sortidas n'es pas pro importanta per contre, l'ensem de la cèrcha e des las recèrchas trobadas, indican que los beneficis son multiples e non negligibles.

Après aver botat en plaça l'enquesta, detalhat las resultas e analisar, sèm partejat sobre nòstre biais de faire. Avèm reçauput un nombre important de resultas que nos permetèron de poder tirar de las conclusions. De mai, poguèrem captar lo viscut e l'interès portat elh fait de sortir de la classa.

Mès, benlèu que las resultas de l'enquèsta aurián pogut èsser mai enriquidas.

De òc, lo questionari, coma anonciat dins la cèrcha, foguèt farjat e mandat delh temps de l'estiu 2019, per poder aver léser de recaupre e interpretar las resultas. Mès, fin finala a l'espòca nòstre analisi e nòstra cèrcha foguèron pas pro desvolopadas per la menar de bon biais un questionari adaptat. Auriam pogut completar o faire d'una mèna diferenta.

Avèm pogut descobrir qu'es pas tant simple qu'aquò de faire de las sortidas. Maites escomesas son a revelar.

Los regents de Calandretas son d'acòrdi, a nonanta de cent, e expriman que faire de las sortidas dins lo moviment Calandreta es mai de bon faire que dins los establiments publics. Per z-eles, dins aqueste encastre, la pedagogia Freinet e institucionala, ajudan per s'ensajar a faire de sortidas e descobrir de causas novas. Mès, paus autres o los qu'an daus frens budgetari, de saupre que d'ajudas existisson.

Per exemple, faire classa descoberda escartada de l'escòla pòt èsser subventionat per joinessa dins lo plen aire.³¹ La tòca es de permetre, pelh biais d'un concurs, de poder ganhar un sejoir d'una setmana en colonia de vacances.

Un brave mercé a ma classa d'escolans, 2019-2020, de mairala, que me baillèron de vam per faire classa afòra.

Apondon :

Dins la passa actuala, fòrça especiala, devèm trobar mejans de contunhar de faire classa.

Sèm, amb la còla pedagogica, a considerar de faire quauques moments suplementaris de classa afòra. Seria l'oportunitat d'aver mai d'espaci e de prene mas l'estric material necessari.

La tòca, per l'ensem daus regents, es de poder contunhar los aprentissatges, la sociabilizacion e l'educacion morala e civica daus enfants.

Devèm laisser lo minimum d'objèctes necessaris e botar en plaça una distanciacion per capitar de manténer las gèstas clèdas.

La classa afòra es una mèna de compromés per èsser ensems sens se tocar, sens prene d'objèctes que son identics e sens èsser dins un environament barrat entre quatre parets.

³¹ - <http://www.jpa.asso.fr/ta-classe-en-colo-2019-2020/>.

De mai, faire classe afòra permet d'aver una distància d'a revers delh virus mai importanta paus comuns. Defòra avèm pas l'eschamje possible de las bactèrias que son dins los comuns.

Per l'ora, avèm pas de solucion miracle, dins aquesta passa jamais coneissuda. Dengun a lo recul de la situacion, vivèm amb d'experiéncias de lònja.

Benlèu que, reüssir a menar de biais, maites moments de classe afòra de las parets serià una aisina per ajudar a tornar a l'escòla e a desvelopar lo fenomèn de sortir de la classe.

Sitografia:

Liberté pédagogique et autonomie professionnelle

<https://www.snes.edu/Libertepedagogique-et-autonomie-professionnelle.html>

1950, création de la première classe de neige pour des élèves parisiens.

<https://izeedor.fr/le-blog/premiere-classe-de-neige/>

Archive ouverte HAL - Apprendre hors de la classe : L'exemple d'une sortie scolaire au Musée de l'Espace de Kourou. <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00638673>

Argum_sortons_avec_sommaires.pdf. https://www.icem-pedagogie-freinet.org/sites/default/files/argum_sortons_avec_sommaires.pdf

Enseigner dehors. <https://enseignerdehors.ca/>

Coop'ICEM. <https://www.icem-pedagogie-freinet.org/>

Blavignat, Y. (2020, mars 16). Coronavirus: La France vit le premier confinement généralisé de son histoire. [Le Figaro.fr](#).

Caractéristiques du Système Éducatif Suédois. <https://www.digischool.fr/international/guide-pays/caracteristiques-systeme-educatif-suedois-34057.html>

Chabrun, C. *Freinet et le Front populaire*. Club de Mediapart.
<https://blogs.mediapart.fr/edition/celestine-freinet-2016-un-cinquantenaire-populaire/article/050916/freinet-et-le-front-populaire>

ChanGements pour l'égalité—Faire de la Pédagogie Institutionnelle.
<http://www.changement-egalite.be/spip.php?article896>

Circ_99-136_2013-7-16_sorties-scolaires_651747.pdf.
http://cache.media.eduscol.education.fr/file/Parents_eleves/74/7/circ_99-136_2013-7-16_sorties-scolaires_651747.pdf

Classe promenade—Hors les murs. <https://www.horslesmurs.ca/classe-promenade/>

Définition de
concepts. [http://tecfaetu.unige.ch/staf/staf-h/notari/staf17/periode2/](http://tecfaetu.unige.ch/staf/staf-h/notari/staf17/periode2/Definition_concepts.html)
[Definition_concepts.html](http://tecfaetu.unige.ch/staf/staf-h/notari/staf17/periode2/Definition_concepts.html)

ICI Radio-Canada.ca. <https://ici.radio-canada.ca/nouvelle/1077056/ecole-dehors-eleves-6e-annee-bois-de-liesse>

Education nouvelle <https://www.meirieu.com/DICTIONNAIRE/education-nouvelle.htm>

Endrizzi, L. *L'école hors les murs... de la classe [Billet]*. Éduveille.
<https://eduveille.hypotheses.org/231>

Enseigner dehors. Fondation Monique-Fitz-Back.
<https://fondationmf.ca/ressources-pedagogiques/enseigner-dehors/>

Enseigner dehors—Fondation SILVIVA - EEN. <https://www.silviva-fr.ch/enseigner-dehors/>

Faire la classe dans la forêt finlandaise | ICI Radio-Canada.ca. <https://ici.radio-canada.ca/nouvelle/1054435/classe-foret-exercices-plein-air-finlande-eleves-enseignement>

Esprit Spiritualité Métaphysiques. <https://www.espritsciencemetaphysiques.com/il-existe-9-types-d-intelligence-lequel-posedez-vous-2.html>

Grands pédagogues : Adolphe Ferrière. <https://www.icem-pedagogie-freinet.org/book/export/html/29209>

Les leçons de Jean Zay.
<http://www.cafepedagogique.net/lexpresso/Pages/2015/05/26052015Article635682229235702971.aspx>

Les Essais. <https://lewebpedagogique.com/montaigne/page/3/>

L'histoire des classes de découvertes| Classes de découvertes.
<http://www.classe-decouvertes.fr/l-histoire-des-classes-de-decouvertes>

L'importance des sorties scolaires—Soutien Scolaire avec Scolarama, tout sur le soutien scolaire. <http://www.scolarama.com/L-importance-des-sorties-scolaires.html>

L'exemple d'une sortie scolaire au Musée de l'Espace de Kourou.
https://www.researchgate.net/publication/277188586_Apprendre_hors_de_la_classe_l'exemple_d'une_sortie_scolaire_au_Musee_de_l'Espace_de_Kourou

Michel Barré—Amis de Freinet.
<https://www.archives.asso-amis-de-freinet.org/barre/index.html>

Organiser une sortie.
<http://francois.muller.free.fr/manuel/preparerunstage/pratiques.htm>

Pédagogie par la nature: L'école à ciel ouvert—Ecole alternative.
<https://www.ecolealternative.com/pedagogie-par-la-nature-lecole-a-ciel-ouvert/>

Playa Escuela, El Médano. Tenerife. el-medano. <https://www.playaescuela.org>

Pourquoi une sortie scolaire?: FICHES PRATIQUES. <https://www.classe-decouverte.info/pourquoi-sortie-scolaire.html>

Quand la quarantaine est-elle apparue dans l'Histoire ? RTL.fr. <https://www.rtl.fr/actu/debats-societe/coronoavirus-confinement-quand-la-quarantaine-est-elle-apparue-dans-l-histoire-7800323501>

Québec, F. des éducateurs et éducatrices physiques enseignants du. Colloque plein air pour apprendre à ciel ouvert. FEEPEQ. <https://www.feepeq.com/fr/colloque>

Site de Philippe Meirieu : Dictionnaire personnel. <https://www.meirieu.com/DICTIONNAIRE/dictionnaireliste.htm>

Ta classe en colo : Deuxième édition. JPA. <http://www.jpaa.asso.fr/ta-classe-en-colo-2019-2020/>

Ulysse, H. comme. (2017, juin 13). Le système scolaire britannique. Heureux Comme Ulysse. <http://heureuxcommeulyse.com/le-systeme-scolaire-britannique/>

Une éducation populaire en pratique | Coop'ICEM. <https://www.icem-pedagogie-freinet.org/une-education-populaire-en-pratique>

Bibliografia :

Apprendre avec les pédagogies coopératives : Démarches et outils pour l'école
—Sylvain Connac

ASTOLFI, J.-P. (2008). La saveur des savoirs. Discipline et plaisir d'apprendre.
Paris : E.S.F., 252 p.

AUDIGIER, F. (2011). Du concept de situation dans les didactiques de l'histoire, de la géographie et de l'éducation à la citoyenneté. Recherches en Éducation, 12, 68-81.

AUGÉ, M. (1997). *L'impossible voyage. Le tourisme et ses images*. Rivages poche, 187 p.

Barre, M. (1997). *Compagnon de Freinet*. FeniXX.

Beames, S., Higgins, P., & Nicol, R. (2012). *Learning Outside the Classroom : Theory and Guidelines for Practice*. Routledge.

BLANGUERNON, E. (1909b). *Les classes-promenades*. *Bulletin départemental de la Haute Marne*, 365-369. BLANGUERNON, E. (1918). *Pour l'école vivante*. Paris : Hachette (1ère éd. 1913).

Briand, M. (2014). *Geography school teaching through the prism of school outings: For an approach by means of sensitiveness at primary school [Phdthesis, Université de Caen Basse-Normandie]*.

Chanet, J.-F. (2009). *Penser l'école de la République. Jacques Ozouf et les instituteurs*. *Les Cahiers du Centre de Recherches Historiques. Archives*, 43, 65-76.

Connac, S. (2017). *Apprendre avec les pédagogies coopératives : Démarches et outils pour l'école*. ESF Sciences humaines.

Constable, K. (2014). *The Outdoor Classroom in Practice, Ages 3-7: A month-by-month guide to forest school provision*. Routledge.

De la classa-passejada de Celestin Freinet a la formacion pedagogica cooperativa dels mestres de las Calandretas - Memòri presentat per l'obtencion del grade de Master 2 Defendut per Patrici Baccou (2012)

Fonctionnement des écoles—Sorties scolaires—Éduscol. (2018, octobre 29).

GACHON, L. (1927, 2 avril). *En classe-promenade*. *Journal des instituteurs et des institutrices*, 28, 402-403. [en ligne]. Accès http://numerisation.bibliothequediderot.fr/R/24UC2MRN5GJBSI2KF2S3JIM6T8HKQB1VEPA4CBQAL2CQ4HR3QB00988?func=results-jump-full&set_entry=000014&set_number=000002&base=GEN01-DID01

- GACHON, L. (s.d.). *La pédagogie de l'enseignement primaire. La Classe-promenade. Journal des instituteurs.*
- Grodos, A.-C. *Revue de la littérature scientifique et du secteur de l'éducation non formelle en matière d'apprentissages extramuros.* 58.
- Hameline, D. *Fernand Oury et la pédagogie institutionnelle.*
- Hebel, F. L., Montpied, P., & Tiberghien, A. (2012). *Analyse de réponses d'élèves français à quelques questions de l'évaluation PISA sur la culture scientifique. Recherches en didactiques, N° 14(2), 65-83.*
- Jaroussie, A. (2015). *Utiliser le territoire local pour enseigner la géométrie.* 36.
- Lafitte, R. (1999). *Mémento de pédagogie institutionnelle. Champ social Editions.*
- Lagoeyte, E. (2015, octobre 21). *Des classes maternelles ouvertes sur la nature... Quels atouts? Eveil et Nature.*
- L'apprentissage ancré dans le milieu: Une avenue pour engager les jeunes dans leur communauté. (2018, août 16). 100°.*
- Létourneau, G. (1985). *Exploitation pédagogique des sorties scolaires: Une démarche évolutive [Thesis, CorpusUL].*
- MONTAIGNE, M. (1959). *Les Essais. Livre Ier, chapitre XXV. Paris : Société les Belles lettres (1ère éd. 1580).*
- Mouchet, C., & Bénévent, R. (2014). *L'école, le désir et la loi: Fernand Oury et la pédagogie institutionnelle. Champ social Editions.*
- MEIRIEU, P. (2004). *Faire l'École, faire la classe. Démocratie et pédagogie. Paris : E.S.F, 206 p.*
- Oury, F., & Vasquez, A. (1967). *Vers une pédagogie institutionnelle. FeniXX.*

Oury, J., & Thébaudin, F. (2014). *Pédagogie institutionnelle. Mise en place et pratique des institutions dans la classe*. Champ social Editions.

Pédagogie en plein air: 6 conseils pour utiliser la cour d'école comme lieu d'apprentissage. (2017, octobre 9). 100°.

Pédagogie extérieure: Les bienfaits et comment y arriver. (2018, février 19). 100°.

Peyronie, H. (2016). *Le mouvement Freinet: Du fondateur charismatique à l'intellectuel collectif: Regards socio-historiques sur une alternative éducative et pédagogique*.

Rousseau, P. (2003). *La sortie scolaire obligatoire... non merci! Jeu: Revue de théâtre*, 109, 78-81.

Serina-Karsky, F. (2013, juillet). *LES CLASSES-PROMENADES D'EDMOND BLANGUERNON*. AREF

Wauquiez, S. (2008). *Les enfants des bois: Pourquoi et comment sortir en nature avec de jeunes enfants*. Books on Demand Editions.

Filmografia :

Film Playmobil—La sortie scolaire.

L'école buissonnière | *Coop'ICEM*.

<https://www.icem-pedagogie-freinet.org/node/3152>

Ma première sortie scolaire. <https://www.youtube.com/watch?v=nM26BKH1B8Q>

Ensenhador daus annèxs

Annèx 1 : questionari : sortir-de-la-classa...	55
Annèx 2 : Grafic delh despartiment daus cicles d'aprendissatge qu'a lo regentum estudiant...	57
Annèx 3 : Diagrama daus nombre d'escolans dins las classas interrogadas..	58
Annèx 4 : Grafic de la fréqúencia de las sortidas escolaras...	59
Annèx 5 : Grafic de la desparticion delh panèl per aprestar trabalh en amont..	60

Annèx 6 : Gràfic de la desparticion delh panèl qu'apresta trabalh en sortida...	61
Annèx 7 : Gràfic de la desparticion delh panèl qu'apresta trabalh après la sortida...	62
Annèx 8 : Sensibilitat daus regents per la mesa en plaça de sortidas classa...	63
Annèx 9 : Sensibilitat daus escolans, segond lhors regents, per la mesa en plaça de sortidas classa...	64
Annèx 10 : Fòtos per illustrar faire classa afòra...	65
Annèx 11 : Avejaires daus parents per faire classa defòra...	66

Annèx 1 : questionari : sortir-de-la- classa.³²

1. Fasetz de la sortida de classa ?

- òc
- non

2. Avetz que coma cicle e nivèl de classa ?

3. Quant d'escolans avetz dins la vostra classa ?

4. Que cossé, per vos, faire una sortida de classa ?

5. A pauc prèp, quana es la vostra costuma de faire una sortida ?

³²<https://www.surveio.com/survey/d/S5D6I9K2O5Y1V7K8W?preview=1>

- 1 còp per an
- 2, 3 còp per an
- 1 còp per mese
- 2 , 3 còps per meses
- 1 còp per semana

6. Avetz la costuma de preveire un trabalh abans e en liam amb la sortida ?

- òc
- non
- de còps

7. Fasetz dels retorns de sortidas ?*

- òc
- non
- de còps

8. Quanas son los bilancs o escrichs que podetz faire a prepaus de la sortida ?

9. Portetz un trabalh de faire delh temps de la sortida ?

- òc
- non
- de còps

10. Quan trabalh los enfants de la vostra classa an la costuma de faire en sortidas (individual - colectiu - enquestas - questionaris ...)

11. Coma es l'umor de la classa en sortida ? (0 estela força marrida vès 10 estelas plan simpatica)

12. Las sortidas de classa son un moment plan benvengut dins l'annada ? (per vos) (de 0 estela pas d'accòrdi vès 10 estelas completament d'accòrdi)

13. Las sortidas de classa son un moment plan benvengut dins l'annada ? (paus escolans) (de 0 estela pas d'accòrdi vès 10 estelas completament d'accòrdi)

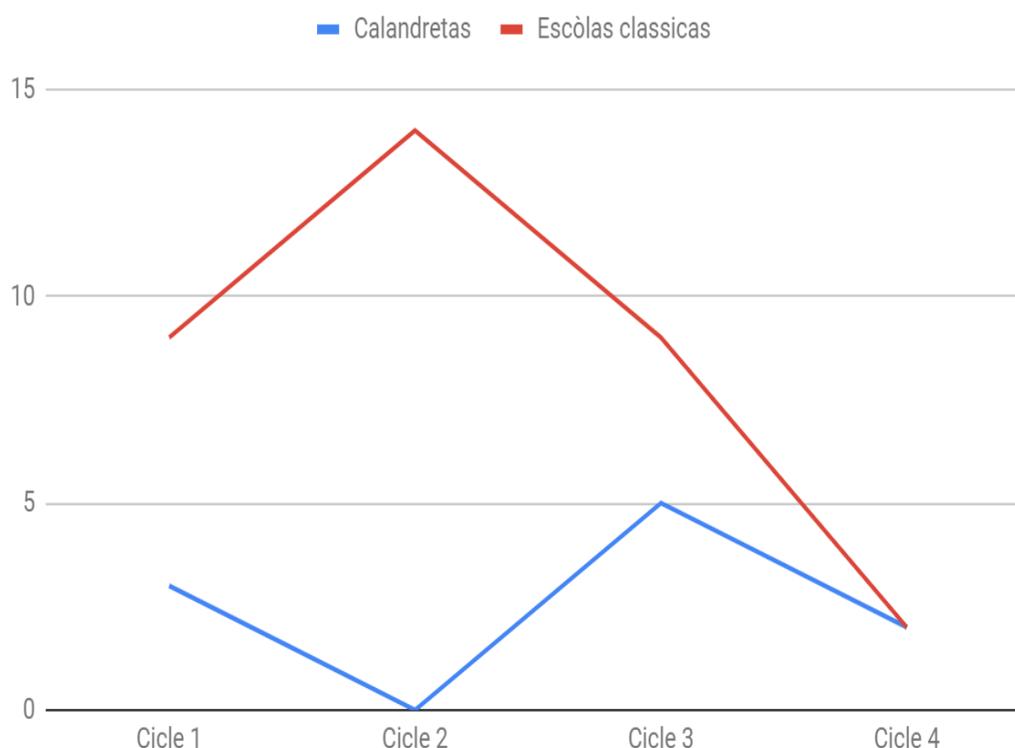
14. Avetz quauques dificultats per faire de las sortidas ? (duradas - fréqüencia - moneda ...) Mercès de precisar lo motiu.

15. Pensetz qu'èsser dins lo moviment Calandreta ajuda per faire de las sortidas escolaras ? De quan biais ?

Remarcas :

**Annèx 2 : Grafic delh despartiment daus
cicles d'aprendissatge qu'a lo regentum
estudiat.**

Nombre d'escolans per classas

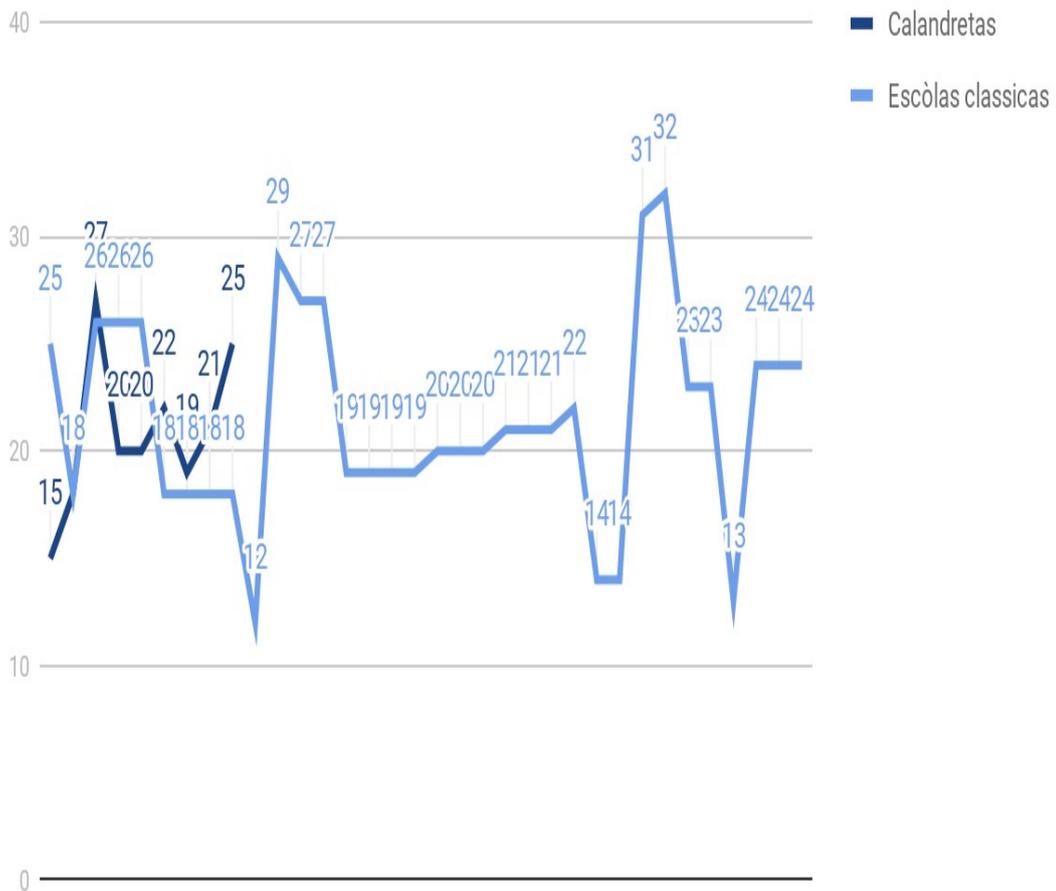

Las resultas se partejan coma aquò :

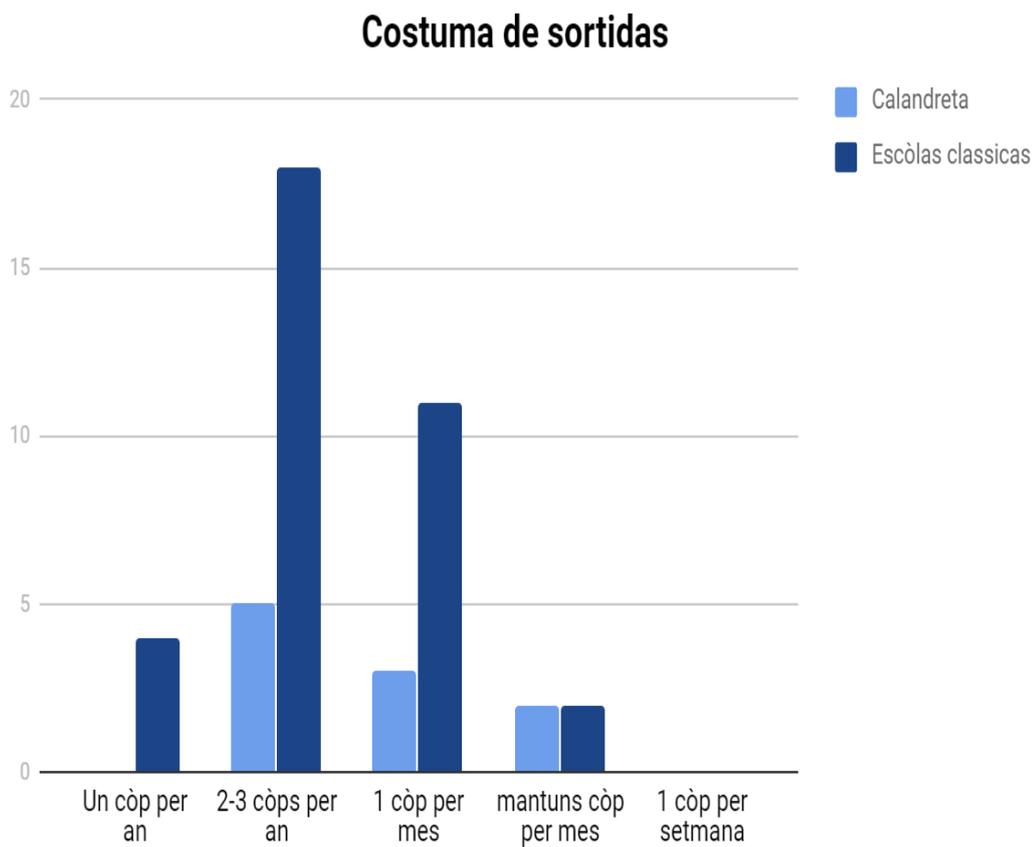
- 12, siá 26,5% de las respensas de la part daus regents de mairala (cicle 1)
- 14, siá 41,2% de las respensas de regents de primari (cicle 2)
- 14, siá 26,5% de las respensas de regents de primari (cicle 3)
- 4, siá 5,9% de las respensas de professors de collegi (Calandreta o public).

Annèx 3 : Diagrama daus nombre d'escolans dins las classas interrojadadas.

Nombre d'escòlans per classa

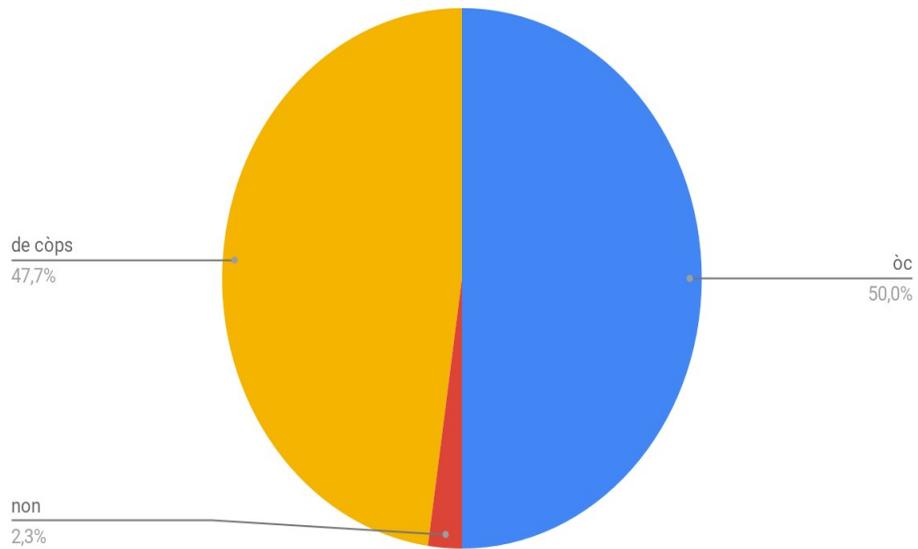

Annèx 4 : Gràfic de la frèquència de las sortidas escolaras

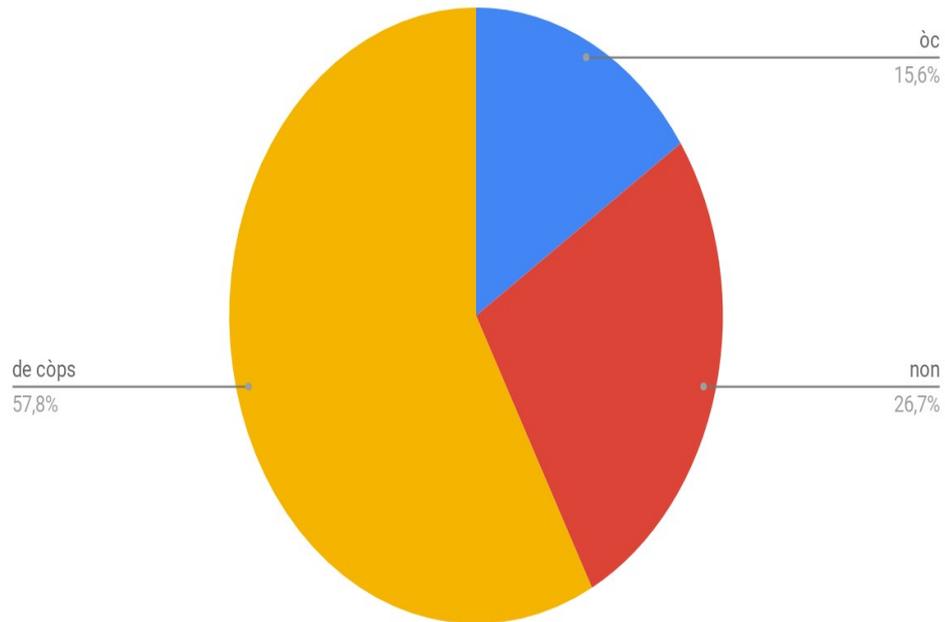
Annèx 5 : Gràfic de la desparticion delh panèl per prestar trabalh en amont.

Preparacion de treball abans la sortida

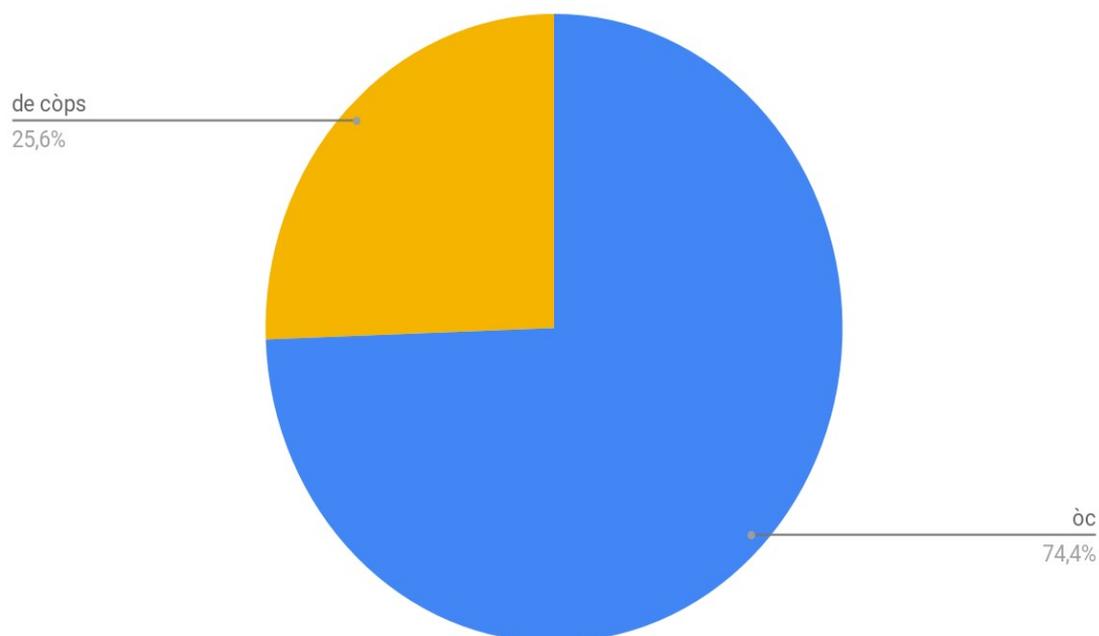
Annèx 6 : Grafic de la desparticion delh panèl qu'apresta trabalh en sortida.

Preparacion de trabalh en sortida

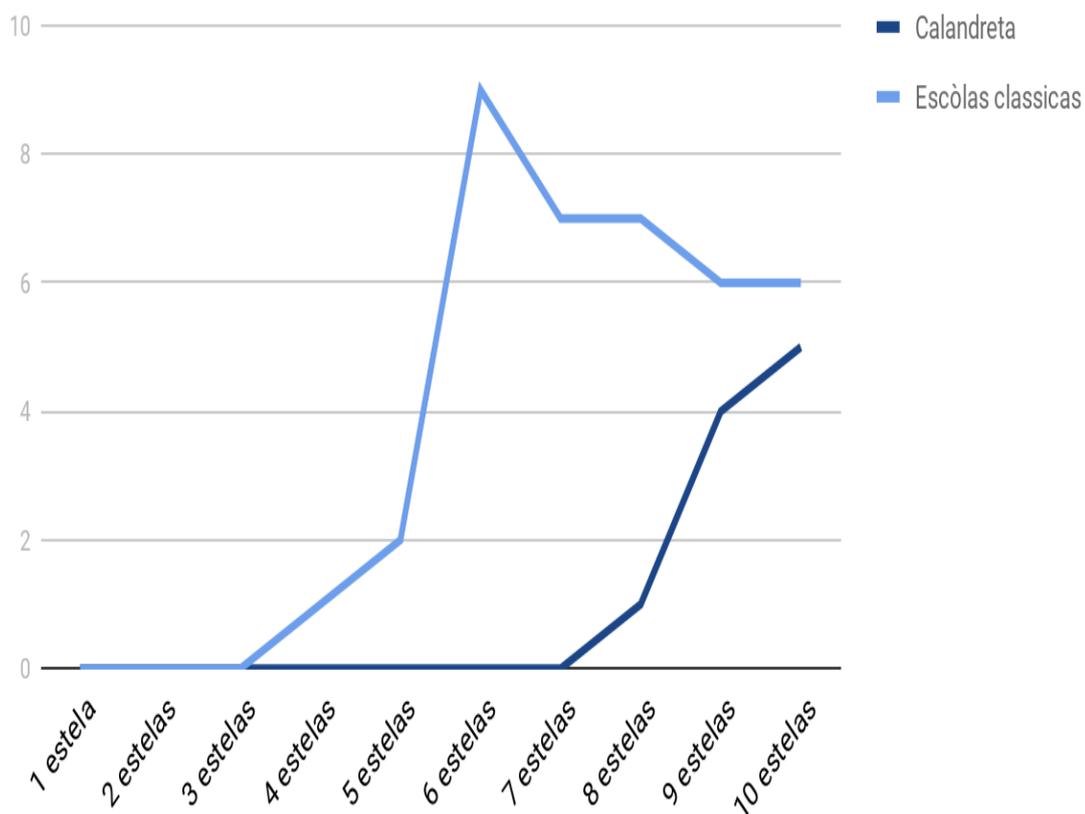
Annèx 7: Grafic de la desparticion delh panèl qu'apresta trabalh après la sortida.

Faire daus retorns de sortida

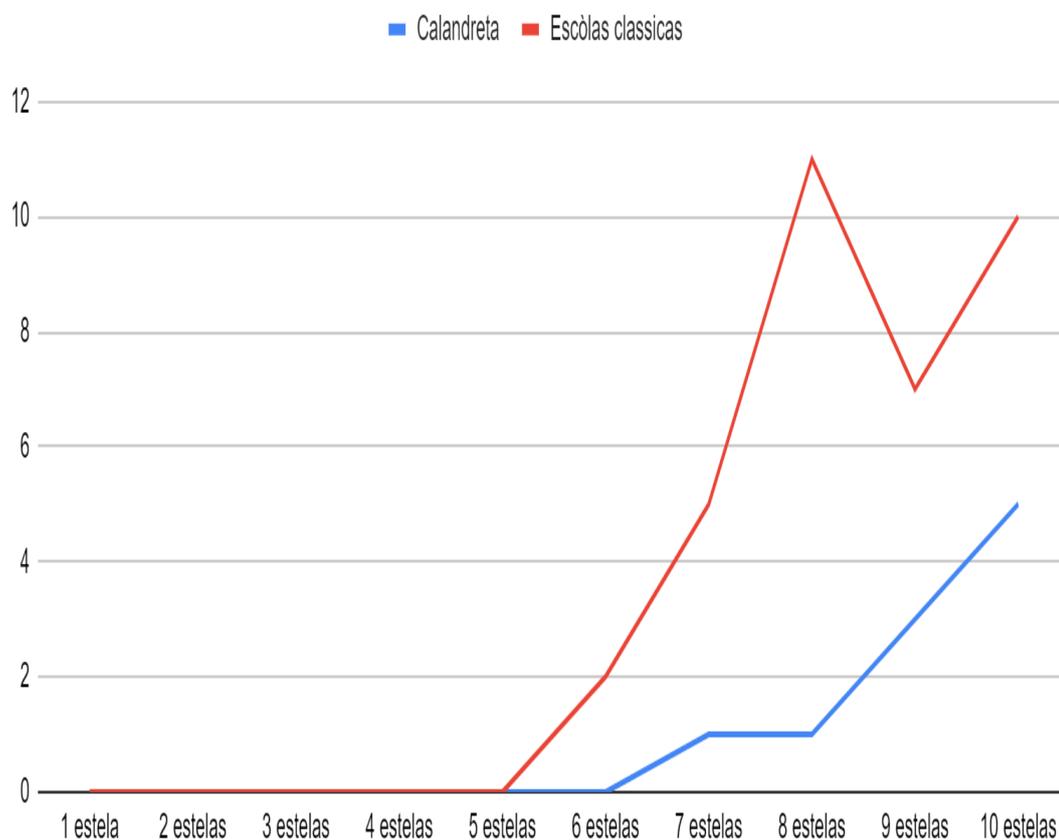
Annèx 8 : Sensibilitat daus regents per la mesa en plaça de sortidas classa

Sortidas : moment plan vengut dins l'annada. (1 estela pas d'accòrdi vès 10 estelas completament d'accòrdi)

Annèx 9 : Sensibilitat daus escolans, segond lhors regents, per la mesa en plaça de sortidas classa

Sortidas clasas plan vengudas paus escolans, segond lor regent. (1 estela pas d'accòrdi vès 10 estelas, completament d'accòrdi)

Annèx 10 : Fòtos de l'experiènça classa afòra

**Annex 10 : Avejaires daus parents per
faire classa afòra**

«Mon fils n' ayant que 3 ans, je trouve totalement adapté le fait qu'il fasse classe dehors. L'idée qu'il soit un petit robot derrière un bureau m'inquiète plus qu'autre chose. Ce sont les expériences sensorielles qui vont l'aider à développer son intelligence à son âge. Cette sortie scolaire confirme le choix de l'école faite pour mon fils.»
Nelly PATERNA

«Je trouve cela extrêmement bénéfique pour nos enfants qui apprennent à regarder autour d'eux, à observer, à écouter, sentir, ressentir... C'est ça aussi l'école !»
Sonia VANDBOSAL

"Ce qui nous a plus dans l'idée, c'est l'aspect régulier de l'expérience ; nous savons l'importance du mouvement, de l'expérience sensible, du rapport à la nature pour les tous petits (intérêt pour l'expérience de l'école de la forêt dans les pays nordiques). [...] La sortie en nature ouvre de nombreuses possibilités d'apprentissage totalement exploitables par le pédagogue...".

Camille HUTIN

«Je trouve que c'est un très bon moyen d'apprentissage et de transmission de valeurs. M va reconnaître des lettres dans la forme des arbres ou trouver un joli bâton pour les tracer dans la terre. Tout cela spontanément sans que j'intervienne, c'est aussi l'occasion d'apprendre le nom des plantes, de reconnaître les crottes des animaux, et de parler du cycles de la vie. Cela permet aussi de prendre conscience du rôle indispensable de la nature, de la forêt, des insectes dans notre alimentation, notre santé et d'apprendre à les respecter.»
Élodie
TISSANDIER

"Ravie à l'idée que mon enfant puisse passer du temps à l'air libre, que l'école ne soit pas forcément synonyme de classe "fermée" (je ne peux pas m'empêcher d'imaginer les tensions de fin de journée et l'excitation de tous dans ce cadre clos). J'aime aussi savoir que mon enfant puisse marcher dans l'herbe, dans le verger (pas que dans une cour bien goudronnée et bien plate), en forêt, qu'il puisse grimper, sauter, jouer avec l'eau, la terre, sentir, ressentir... "Il n'y a pas de mauvais temps, il n'y a que des mauvais vêtements."

Amélie JOUFFRE

"N. est encore en période d'adaptation, il est très observateur et la salle de classe, avec tous de nouveaux objets, les copains, les rituels, les règles, est un endroit qu'il doit encore apprivoiser. Par contre, quand il est à l'extérieur, dans le verger ou vers le bois, N est plus épanoui et relaxé. Ce qui, à notre avis, l'aide à mieux s'adapter à la dynamique de

l'école et à prendre confiance en lui. Le contact avec l'extérieur stimule sa curiosité et son envie d'apprendre" Angela ALBARRACIN

TAULA DE LAS MATIÈRAS

#Ensenhador...	6
#Introducion...	7
#Partida 1 : Una cèrcha...	9
#1 Descripcion delh questionari...	10
#2 Lo viscut d'una classa descobèrta sego...	11
#3 Lo trabalh menat en sortida...	12
#4 Perqué ne pas sortir ...	14
#Partida 2 : Istòria de las sortidas escolaras ...	16
#II.1 De Celestin Freint vès Fernard Oury...	17
#II.2 La classa passejada...	19
#II.3 Outdoor Educacion...	21
#II.4 L'escòla segon Lucien Gachon...	23
#II.5 Lo temps delh Front-Popular...	24
#II.6 Lo terren e las classas descobertas...	24
#II.7 Retorn de las classas descobertas e p...	25
#Partida 3 : Sortir ...	27
#III.1 Definicion de sortir...	28
#III.2 Fondaments de la sortida escolara...	31
#III.3 L'interèst d'una sortida...	32
#III. 4 Objectiu e frequencia d'una sortida...	33
III.5 Mejan de coneissança...	34
III.6 Reglementacion en sortida...	35
#Partida 4...	37
#IV.1 De que podèm aprene en sortida...	39
IV.1.1 Aprene sobre se...	39
IV.1.2 Aprene sobre los autres...	40
IV.1.3 Aprene d'utilisar lo lengatge per aseimar e descriure lo monde...	41
IV.1.4 Aprene maites sabers...	41
#IV.2 Lo trabalh menat en sortida...	42

Conclusion : sortir es aprene...	44
Sitografia...	47
Bibliografia...	50
Filmografia...	53
Ensenhador daus annèxs...	54
Annèx 1 : questionari : sortir-de-la-classa...	55
Annèx 2 : Grafic delh departiment daus cicles d'aprendissatge qu'a lo regentum estudiat...	57
Annèx 3 : Diagrama daus nombre d'escolans dins las classas interrojadas..	58
Annèx 4 : Grafic de la fréqúencia de las sortidas escolaras...	59
Annèx 5 : Grafic de la desparticion delh panèl per aprestar trabalh en amont..	60
Annèx 6 : Grafic de la desparticion delh panèl qu'apresta trabalh en sortida..	61
Annèx 7 : Grafic de la desparticion delh panèl qu'apresta trabalh après la sortida...	62
Annèx 8 : Sensibilitat daus regents per la mesa en plaça de sortidas classa...	63
Annèx 9 : Sensibilitat daus escolans, segond lhors regents, per la mesa en plaça de sortidas classa...	64
Annèx 10 : Fòtos per illustrar faire classa afòra...	65
Annèx 11 : Avejaires daus parents per faire classa defòra...	66

MOTS CLAUS :

sortir - aprene - afòra - ensenhament - manipulacion

-

RESUMIT

Aquesta cèrcha a per finalitat de botar en valor lo principi de classa defòra. Metèrem en plaça un questionari per captar los vejaires de quauques regents. Puèi, aseimèrem l'istòric de las sortidas escolaras. La tòca èra de poder gaitar l'impact d'aquelh fenomèn dins lo passat. Per perseguir la cèrcha, escribèrem daus comptes-renduts e de las síntesis per descriure, los dos mots prigonds de la cèrcha : aprene e sortir.

Dins lo memòri, partiguèrem daus resultats delh questionari per poder en tirar de las conclusions. Las sortidas escolaras son importantas per l'ensem delh regentum interrogat. Mès, aquò es complicat de ne botar en plaça mantuna, per aquò, los regents an mai la costuma de ne practicar sonque una per mese.

Celestin Freinet e Fernand Oury foguèran los precursors de l'escòla duberta sobre la vida vidanta. Los principis de classa-passejada, escòla afòra o encara, classa mar, classa montanha ne s'arestèran pas, malgrat las reticèncias delh monde païsans.

Diferents biais de dire podon s'aplicar per sortir de la classa. Pòt èsser una sortida pelh espòrt, l'escasença d'una descobèrta sobre quauques òras o encara, un viatge per maites jorns. Mès, delh temps de las sortidas, avèm de las consignas, constrenchas, biais de faire, d'aplicar. Aquò es important de conèisser la reglementacion e los documents d'emplenar abans las sortidas.

En sortida podèm aprene diferentas causas. Sabèrs, de classa ; aprene sobre los autres ; aprigondir sobre se-mesme. Aquò es un

desvelopament multiplèx. Permèt una interdisciplinaritat daus
aprendissatges.